

**CIHM
Microfiche
Series
(Monographs)**

**ICMH
Collection de
microfiches
(monographies)**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1997

Technical and Bibliographic Notes / Notes techniques et bibliographiques

The Institute has attempted to obtain the best original copy available for filming. Features of this copy which may be bibliographically unique, which may alter any of the images in the reproduction, or which may significantly change the usual method of filming are checked below.

- Coloured covers / Couverture de couleur
- Covers damaged / Couverture endommagée
- Covers restored and/or laminated / Couverture restaurée et/ou pelliculée
- Cover title missing / Le titre de couverture manque
- Coloured maps / Cartes géographiques en couleur
- Coloured ink (i.e. other than blue or black) / Encre de couleur (i.e. autre que bleue ou noire)
- Coloured plates and/or illustrations / Planches et/ou illustrations en couleur
- Bound with other material / Relié avec d'autres documents
- Only edition available / Seule édition disponible
- Tight binding may cause shadows or distortion along interior margin / La reliure serrée peut causer de l'ombre ou de la distorsion le long de la marge intérieure.
- Blank leaves added during restorations may appear within the text. Whenever possible, these have been omitted from filming / Il se peut que certaines pages blanches ajoutées lors d'une restauration apparaissent dans le texte, mais, lorsque cela était possible, ces pages n'ont pas été filmées.
- Additional comments / Commentaires supplémentaires: Text in Ukrainian.

L'Institut a microfilmé le meilleur exemplaire qu'il lui a été possible de se procurer. Les détails de cet exemplaire qui sont peut-être uniques du point de vue bibliographique, qui peuvent modifier une image reproduite, ou qui peuvent exiger une modification dans la méthode normale de filmage sont indiqués ci-dessous.

- Coloured pages / Pages de couleur
- Pages damaged / Pages endommagées
- Pages restored and/or laminated / Pages restaurées et/ou pelliculées
- Pages discoloured, stained or foxed / Pages décolorées, tachetées ou piquées
- Pages detached / Pages détachées
- Showthrough / Transparence
- Quality of print varies / Qualité inégale de l'impression
- Includes supplementary material / Comprend du matériel supplémentaire
- Pages wholly or partially obscured by errata slips, tissues, etc., have been refilmed to ensure the best possible image / Les pages totalement ou partiellement obscurcies par un feuillet d'errata, une pelure, etc., ont été filmées à nouveau de façon à obtenir la meilleure image possible.
- Opposing pages with varying colouration or discolourations are filmed twice to ensure the best possible image / Les pages s'opposant ayant des colorations variables ou des décolorations sont filmées deux fois afin d'obtenir la meilleure image possible.

This item is filmed at the reduction ratio checked below / Ce document est filmé au taux de réduction indiqué ci-dessous.

10x		14x		18x		22x		26x		30x	
						✓					
	12x		16x		20x		24x		28x		32x

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

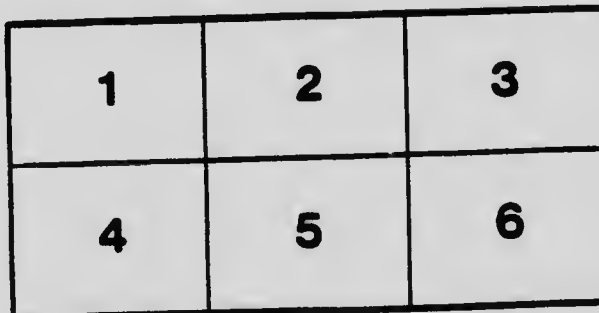
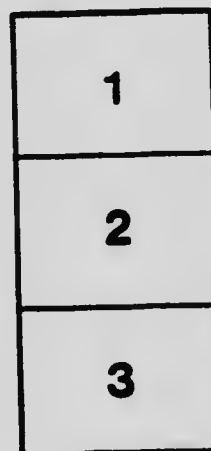
National Library of Canada

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol \rightarrow (meaning "CONTINUED"), or the symbol ∇ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

Bibliothèque nationale du Canada

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

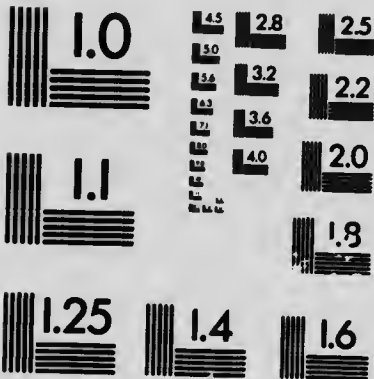
Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole \rightarrow signifie "A SUIVRE", le symbole ∇ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

MICROCOPY RESOLUTION TEST CHART

(ANSI and ISO TEST CHART No. 2)

APPLIED IMAGE Inc

1653 East Main Street
Rochester, New York 14609 USA
(716) 482 - 0300 - Phone
(716) 288 - 5989 - Fax

СТРАШНИЙ МОНАХ
РАСПУТІН

І УПАДОК РОСІЙСЬКОГО ЦАРАТУ!

DK 254
R3
S818

PROSVITA

BOX 22, EDMONTON, ALBERTA

Найбільша Українська Книгарня Західної Канади в Едмонтоні!

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ГРАМОФОНІВ І УКРАЇНСЬКИХ
РЕКОРДІВ ПРОДАЄМО ПО НАЙМЕНЬШІЙ ЦІНІ.
ТУТ ПОДАЄМО НАЧЕРК ЛИШЕ ДЕЯКИХ КНИЖОК.

З ЛАСКИ РОДИНИ 3. ТОМИ — — — — —	\$ 1.50.
З ЛАСКИ РОДИНИ ЦІЛА В ОПРАВІ — — — — —	1.75.
ДОМАШНИЙ ЛІКАР — — — — —	0.75.
ВЕТЕРИНАР — — — — —	0.60.
НАУКА ПРО УПРАВУ ЗЕМЛІ. — Богато ілюстр.	1.00.
УКРАЇНСЬКИЙ КУХАР. — Як варити і пачи.	1.00.
МАРУСЯ І ИНЬШІ ОПОВІДАНЯ — — — — —	0.40.
ДЕ ЛЮБОВ ТАМ І БОГ — — — — —	0.15.
СТРАШНІ ТАЙНИ МОНАСТИРСЬКИХ МУРІВ —	0.75
ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ — — — — —	0.25.
СМЕРТЬ ЗА ПРАВДУ — — — — —	0.10.
СТРАШНИЙ МОНАХ РАСПУТІН і упадок рос. ца- рату. Ілюстрована — — — — —	0.35
НЕЧИТАЛЬНИК — — — — —	0.40.
ОЛЮНЬКА, в II. томах, том — — — — —	0.40.
Оба томи в твердій оправі — — — — —	1.00.

І всякі иньші книжки як історії, повісті, новелі,
оповідаия, казки, байки, сьміхованки, пісні, поезії,
колядники, біблії, молитвенники в красних оправах,
тлумачі, календарі, образи і т. д.

Замовленя залагоджуємо скоро.

ПИШІТЬ ПО КАТАЛЬОГ.

Ukrainska Книгарня
350 KINISTINO AVE. EDMONTON, ALTA.

СТРАШНИЙ МОНАХ РАСПУТІН

І УПАДОК РОСІЙСЬКОГО ЦАРАТУ !

З англійського
І. М. Г.

ЦІНА 35 ЦТ.

ГОЛОВНИЙ СКЛАД.

„PROSVITA„

BOX 22. EDMONTON, ALTA.

DK 254

R3

S818

Микола Романов, Цар всієї Росії, всевладний монарх найбільшої території, якою колинебудь владів один чоловік, сидів в своїй бібліотеці в чудовій Зимовій Палаті і серед глибокої задуми час від часу зітхав. Се ще щойно благодатний 1901 рік; цар в повній власті, навіть німа Дума не сміла підносити лоба, або ставити якенебудь імпертинентне жадає. А однак судьба ніяк не сприяла — не було нещасливішого чоловіка від Миколи Романовича. Бож якщо придалась йому вся сила і власть, коли цариця дарить його самими доньками. Ось щойно рано проголошено, що прийшла на світ знов — дочка і цар, перед ним дрожать мільони людей, цілими годинами просиджує там, та глудже собі пальці, або безцільно бубнить ними по столі.

Чув ся опущеним і безрадним. Послідний, довголітний "святий муж" помер, а на його місце ще не найдено другого. Була се дивна чинність, про око релігійна, але в практиці всім, та лише не тим, за що уходила. До його уряду належало — бути домашнім сповідником і лікарем. Хоч Микола був головою церкви і держави, то проте все був він чоловіком більш заботливим від першого ліпшого темного мужика. Він знав, що він слабосильний, знав густе, що всяка інституція, віддана його духовному проповідови — упаде. Він навіть бояв ся приписувати собі якунебудь відвічалність, хоч відчував її, бо вічно дава ся не до владик — єпископів, а до ворожбитів, питаючи радити їх о пораду, та пророцтва.

Отже останній такий святий муж помер і треба було пошукати другого. Були в Росії і тоді, навіть між великими князями мужі, які могли віддати Миколі величезні услуги — могли навіть остаточно врятувати династію фабрикуючи в якийсь спосіб престолонаслідника. Але Микола не вдоволявся тим, що дає добрий, здоровий розум, він жадав якогось явища, якогось посланництва з того світа. Тому проголосив він єпископам, що потребує мужа святаго, з пророчим даром і тепер обгризаючи собі пальці жадав на їх відповідь. Вкінці зголосився єпископ Мелетій. Сей дійсно приніс вістку, що скрипила надія царя.

Богато літ тому назад — розказував сей поцтивий чоловічина певні трафилось йому, що не був він дома через кілька тижнів. А вертаючи додів він поступив в якімсь селі до хати Распутіна, звичайного собі дорожжара і наймив зго, щоб завіз його до дому.

"Я ще не сказав йому мого імени" — продовжав Мелетій — "як той чоловік задрожав." Відтак заявив мені, що моя жінка і дитя — померли. Дальше додав, що я стану монахом, а незадовго потім єпископом. Ми помчали що сили додів. Там застаю я повно заплаканих сусідів. Перше пророцтво сповнилось. Се так сильно вплинуло на мене, що я таки тоді проголосив його пророком і просив від нього благословеня. Вірю, що він певно пішов в вандрівку, проповідуючи подібно як і боги інших, висьміяний і відкинений його власними односельчанами. Пішлить за Распутіном, Ваше Величество, бо я свято вірю, що він є правдивим святим мужем."

"Э в нашій родині давне повірє" — запримітив Микола, — що династію Романових має спасти монах з дикої Сиберії. Може се саме він. В кожній разі не завадить бодай спробувати. Князь Фелікс поїде за ним. Те, що розказали ви мені скрипляє мою надію в будучність династії."

Звичайний собі, скромненький єпископ не знав, що діяч Респутін довідав ся про смерть його жінки і дитини — в коршмі, а що до пророцтва про аванс на єпископа, що може бути більш природного? Таж в російській церкві всід єпископів вербуєсь в той самий спосіб. Ані не знав Мелетій, що дія-

чима Распутін нїм став пророком, поповняв навіть сьвятотацтво. Він відважив ся навіть на такий "смертельний гріх", що хопивши в своїй хатї ікону зі стїни, поломив її, подер і в присутности жінки і невинних дїтнїй кинув нею об землю, та потоптав ногами. Але хоч пїячина, брехун і шарлятан, Распутін вийшовши з хати Мелетїя почав вдавати зовсїм иншого чоловіка, впроївши собі, що він справді призначений до иншого висшого.

Російский цар Никола II.

Він зовсїм не мав понятя про своє покликанє, яке воно і що, але повернув до дому вже з хрестом зі звичайної ломаки в руці, та заявив родинї, що їде в сьвіт проповідувати нове євангелїє. Мужики в селї сьміялись, та кидали камінєм, коли він намагав ся проповідувати їм, а родина повірила, що він зійшов з розуму. Распутін забрав ся з села і повандрував в пущі, блукаючи від села до села як вічний чужинць-скиталець.

В коиечюсти Распутін ніколи не числив ся зі сьвятістю. Як коли не доставало йому чого, а не годен був дістати в якийсь инший спосіб, то він крав. Одного разу потрібно було йому хамута. А будучи недалеко свого села він зайшов в иочи до зианого йому римара і булаб штука вдалась, як би не якийсь дїтвак, що наробив крику і Распутіна зловили. Другої днини устроїли йому мужики чудернацьку параду. Вдягли його в довгу сорочку і виписали на ній великими буквами "злочодій". На голову наложили височезну паперову шапку, на шию краденнй хамут, а взули його в величезні чоботи, з котрих один важив сорок фунтів — і так проводжали його селом вигукуючи, та жартуючи притім весело.

Серед цілої тої публики мав Распутін лиш одного приятеля. Десь в часі пророчних проповідий Распутіна привязалась до него наче вірна собака дївчина Анна, циганка, яка від тої хвилі товаришила йому в цілій його вандрівці, ніколи не нарікаючи, все повна посьвяти і услуги пророкови. Гарна вона в своїй простій, бідній одежині, боролась тепер наче львиця з збиточниками — мужиками, аж доки обезсилена і знеможена упала омліла серед дороги. Распутін ступав мовчки і ані не заставляв її обороняти його, ані не здержував її в її даремних змаганнях.

Між тим дав ся чути лускіт нагайок і викрики козаків — надійшла хвиля звороту в житю Распутіна в зовсім иншу, ніколи несподівану сторону.

"Дорога для князя Фелїкса, царського післанця" — кричав провідник козаків і за хвнлю царська карета здержалась серед товпи селян. "Чи не знає хто де є сьвятий муж Распутін?" — запитав князь Фелїкс.

Мужики стуманїли. Відважнїйші сьмільчакн почали поволи висуватись з поміж товпи, та повтікали до своїх хат. Деж там наложити руки на чоловіка, якого на добро, чи лихо, жадає самий цар.

"Говоріть" — закричав Фелїкс нетерпелнво.

Знов мовчанка.

Распутін підніс свою голову в гору, стряс плечима наче медвідь, що збудив ся з довгого зимового сну.

"Говоріть собаки" — закричав він. Нема між вами на стільки відважного, щоб сказав царському післанцеві, що я Распутін?"

"Ти Распутін?! — здивовано запитав Фелікс,

"Так, се я. Але не карайте, Ваше Величество сих дурнів. Они не вміють оцінити мене.

Російська цариця.

"Сейчас увільнити его!" — зажадав Фелікс. "Его потрібно в царському дворі". Не лишалось нічого, як лиш сліпо повинуватись і сповнити приказ, хоч чоловік той був дійсний злодій.

За хвилину сидів Распутін вже побіч великого князя, та з гори глядів на своїх односельчан з такою гордістю, що хоч як небезпечно, то деякі з мужиків підсьміхались. Та лиш не сміялась Анна. В своїй на-пів дикій уяві вона сейчас зрозуміла, що тратить того, для кого вона жила. Припавши на коліна по при каре. у, просила Распутіна, щоб той взяв її з собою.

"Хто вона?" — запитав Фелікс. "Чи не ваша жінка?"

"Не знаю сеї жінки — холодно відповів Распутін. Она мабуть божевільна. Ідьмо!"

В авдієнційній салі Зимової Палати зібрались царська родина цар, цариця, найблизші свояки, та надворна служба, всі очікуючи нетерпеливо приїзду першої кляси піяка — дорожжара. Нерви кожного з присутних снували якусь відмінну таємничу мелодію. Хтож годен відгадати що за пророк поживить ся в царській палаті? Хоч царське дворянство, менш за бобонне від царя, були певні, що очікують на ніщо інше, як на шарлатана, яких вони вже мали перед тим, та питанє лише, чи буде він в силі впливати на царя більш, як попередні, чи може пануючі круги Росії зможуть дати собі з ним раду, як бувало звичайно. Цар знова очікував на ту зволюч зовсім інакше. Ему здавалось, що начеб він самий був таким окаяником і до него має навідатись могучий цар. Вкінці проголошено, що приїхав Распутін. Отворились двері і на салю введено дивачну постать чоловіка.

Перший раз бачили тай не забули ніколи — двоє великих, таємничих очей, що блищали з під звислих бровів. Побачили брудне, темне лице обведене навколо довгими, розбурханими патлами, довга чорна борода, висока постать одіта в брудне, обдерте лахмітє на яке остаточно Распутін меньше звертав уваги, чим цар на свій мундур. Побачили дивачний хрест з простої ломаки-галузя, який Распутін держить в руках перед собою. Ціла та дивачна постать приступає нерівними кроками до стола, при котрім сидів цар і родина. Ось, вже дійшов до стола. Одну хвилину затримавсь, закрив очі, а відтак скоро стис свій здоровезний кулак та з цілою силою гримнув ним об стіл. Декотрі з дворян прискочили наперед, хопили в руки шаблюки. Цар відхилився від стола та хопивсь рукою за груди.

"Удар, Ваше Величество, де відчули ви эго — в голові, чи в серцю? — зверешав Распутін.

"В серцю" — ледви прошептав цар.

"То радїть, Ваше Величество, Росією серцем, а Бог надгородить вас і дасть вам сина."

Сим дивачним поведенєм на першім вступі в дім царя, Распутін розвіяв всякі підозріння, та схопив за серце забобонного царя. Недовірчлива бюрократія бачили, що нема що побоювати ся простого, з дикими очима дурака, який каже царе

"Монах" Распутін.

ви рядити від серця. Слова Распутіна стали в позакутних нарадах лиш насмішкою. А цареви воно надзвичайно подобалось — він прецінь так дуже любить Росію, любить серцем і бажав

їй всегда добра. Так отже бюрократи дивились на Распутіна байдужно і полишили зго, щоб той впинав глибше свої ширни в серце Миколи без иїякої перешкоди. Кобиж царські бюрократи були знали, до якого абсолютизму дійде Распутіи в своїх впливах на царя, они булиб зробили з ним порядок нїм ще він навчив ся, як бороитись перед своїми ворогами. Але Распутін був на стільки хитрий, що не давсь пізнати тим, які оста точно моглиб зго побоюватись. Так отже Распутін замешкав собі вигідно в призначених для него, чудово прибраних кімнатах в Зимовій Палаті, та сиував сіти наоколо тих, котрі буцім то рядили великою Росією.

А в убогій, монастирській келії покутував за свої гріхи, днями і ночами в молитві пості, молодий монах також з дико го Сибіру. Аж одної ночи присив ся йому дивний сон. Він бачив величезну піраміду. Дивний образ людства. На самім споді бачив він селяи і робітництво. Своїми раменами піддержували воии другу верству людий, а се дідичів і фабрикантів. Сї знова держали на своїх раменах иишу верству, себто бюрократію, на верх бюрократії розсїв ся вигідно всевладий цар зі своєю родиною і пекольною силою і жорстокію угитав він всі верстви суспільства в Росії. Бідачисько моиах, не знаючи політичного ладу в державі, настрашив ся свого власного сну. Думав, що то діявол насилає йому такі сии, щоби скусити його, щоби збудити в нїм иенависть до сьвятої душі батюшки — царя. І він ще більш карав ся, ще більш молив ся і постив, щоби лиш очистити свою душу і увільнити від діявольських привидів.

Одної дини покликав цар Распутіна і з дитинячою втіхою заявив йому, що пророцтво зглядом сииа має сповиитись. Анї на гадку не приходило цареві, що остаточно, се ще може бути знова — доиька. Так далеко потрафив Распутін перестудіювати душу Миколи, що той вірив йому, хочби той обіцяв йому Бог-зна яку божевільну обіцянку. Він обіцяв, що буде сии і справа на тім кінчилась — цар вірив. Якби самий Распутіи сумиївав ся, то він потрафив укрити свій сумнів. Нехай цілий сьвіт валить ся, то нїякий очайдух не потрафить поводитись так холоднокровно як Распутін. Як се буде знова дочка, то житє Распутіна на волоску, все пропаде, все обернеть проти

вго — наслідки будуть страшні. Але Распутін з повним довірем так як і цар, ждав дня, котрий або віддасть йому повну контролю над монархою всеї Росії, або пішле його назад в Сибірські пуші як лепотріба суспільности, скиталця, або навіть як вигнанця.

Історія записала багато фактів. Чим більший крутар, шарлатан, піяк, розпустник, брехун, злодій, круглий злочинець — часто виграє. Декотрі дають ся туманити своїм чувством і думають, що в Распутіні справді була якась надзвичайна, надприродна сила. Та він знав прецінь тоді як ішов перший раз до царя, що цареві забити голову — доньки і лиш одно хоче цар чути без огляду на всякі можливі і неможливі наслідки, а се — що буде мати сина. Не звернути на се уваги, значило не скористати з нагоди. Распутін з відвагою послідного очайдуха рішив ся користати з нагоди і вкінци виграв. І нераз ворожив він в домі Романових порядкуючи справами так, щоб не ошибнув ся.

З часом почав Распутін роздумувати над своїм становищем в домі царя і дійшов до переконання, що з він вже доволі заобезпечений так, що власть ся йому хочби яка інтрига. Дося він був осторожний, здавав духовного на ділі і в словах і підлягав всякому. Але тепер, чуючись в силі, якої ще не мав в домі Романових ніякий навіть найвисший дигнітар, або найблизший свояк царя, Распутін віддихнув свобіднійше і дав волю своїм'гадкам. Він нагадав собі вірну як собака Анну, нагадав, що дівчина се була второпна, хитра і до всего найшла собі спосіб, а гарна в своїй простоті она певно помоглаб йому не раз в домі Романових. Він рішив ся особисто поїхати до рідного села і відшукати її.

Сли він надіяв ся, що эго царські почести зеднають пошанивок для него у простих колишніх односелчан, то помилив ся, бо ніхто не сподівав ся від него ніяких зглядів. Коли він вандрував вандрівкою пророка, эго родина завмирала з голоду. Мати померла. Батько забрав троє діточок і куди пішов ніхто не знав. Одна лиш жінка, вірна мужеві відмовилась іти з батьком, а ждала в селі, бо вірила, що колись він верне і забере її з собою. Він прийшов, але не за нею. Анна також для якоїсь

причини волочилась по селі. Хоч чужениця вона погорджува-
ла всіми, але не дбала. Вона призвичаєна до такого життя ще
від дитинства.

І приїхав Распутін. Одітий в порядний кожух наче рідич,
коні і сани з царського двора, з царськими відзнаками, а по-
біч на конях ескорта козаків. Но все те не викликало на селян
ніякого вражіння, ніхто не спішився витати царського достой-
ника.

Колиж ні, то хай буде і так. Распутін приїхав не по по-
шанівок від мужиків, а за чим иньшим. Він скоро відшукав Ан-
ну, посадив на сани побіч себе, та одів теплими кожухами. "О-
бертай фірман — назад до двора!" Та тут і висунулась змарні-
ла постать з одної з найбільшійших хат і станула перед кінями.

"Мій мужу! Менеж прецінь ти не лишиш!" — напів з ро-
зпукою благала жінка.

Тяжкий проклін, який можуть вимовити хиба уста по-
слідного драбуги, се була відповідь Распутіна. За хвилю ще-
зли санки і замовк бренькіт кінських підків, а на сьвіжий слід
на дорозі повалилась зомліла постать женщины.

У пару хвилин пізнійше царський двір пишав ся новою
дамою. Вбрана в дорогу сукню, за котру бідна родина на селі
прожилаб один рік, циганка Анна проходжувалась по кімна-
тах Зимової Палати.

Распутін вірив, що хитрість дівчини і сприт придасть ся
йому в многих інтригах і се справдилось дуже скоро. Циган-
ка сейчас зрозуміла нащо вона потрібна Распутінові і з соба-
чаю вірністю сповняла кождий його приказ. Вона навіть не
підозривала його. Бачила, що для марної любови він не спрова-
див її, бо житє в царськїм дворі довсім иньше від того, яким
жили вони скитаючись сибірськими пушами. Вона стала для
него радше спільником інтриг, чим товаришкою життя.

Між тим вибухла революція 1905. року і за час тих заво-
рушень в державі, що поширились по цілій Росії, мав цар до-
полагодження цілий ряд иньших справ о много важнійших, чим
позакутні здэлки, яких героєм був Распутін. Зразу вірив цар і
міністри, що революцію вдасть ся здусити тими самими спосо-
бами, яких дім Романових уживав віками, себто нагайкою, ша

ва-
ще
ич,
по-
лял
ой-
по-
Ан
О-
рні
ми.
ро
по-
це-
лід
ою
елі
на-
ся
ан-
ба
не
ова
им
для
во
до
им
р і
се
та

Російська революція в 1905 р.

БРАУ

Бисю, або і канonoю. Но сим разом се вже не була злячайна те
впа одного міста, з якою поліція, чи військо вже нераз бувало
давали собі раду. Се ціла Росія встала. Селянство звідкись на
бралось ідей демократизму і домагалось свого голосу в уряді.

А вже такої нечуваної справи ніяк не хотів цар Микола
полагоджувати без поради Распутіна. Звернув ся отже знов до
него. А та каналія, Распутін, вже мішав ся і до важних держав
них справ та бувало дораджував Миколі і тепер сейчас зрозу
мів, що хвнля для царату справді критична. Він підшепнув Ми
колі, що сю революцію треба здусити зовсім иньшим спосо
бом. Він радив, щоби Микола наймив кілька мож добрих бесі
дників, щоби ті патріотичними бесідами переконували нарід,
що буцім селянн ставлять страшно шкідливі для цілости Ро
сії домаганя.

Якраз тоді молодий монах Іліодор, покинувши свої ви
діня, покінчив студії Теофанівської Академії зі славою найзді
внійшого бесідника. До тої то академії зайшов Распутін, щоби
запізнати ся з Іліодором. Здаєсь, що ніхто в світі не годен зве
сти до купи двох людей, щоби так дуже ріжнились оден від
другого, як сих двох Іліодор і Распутін. Распутін стояв на чолі
царської кліки, яка журилась, щоби задержати царя в Росії;
а молодий монах, ідеаліст, бажав радше руїни царизму. Распу
тін чоловік неотесаний, неук, що не знав підписати свого іме
ни, а при тім чоловік брутальний, що з дня на день снував що
раз то страшнійші злочини. А Іліодор, чоловік культурний, ре
зважний, фантаст найкрасших ідей. Такий здібний чоловік при
дав би ся Распутінови, коби лиш схотів йти зго диявольськими
стежками.

Зразу Іліодор обурив ся на пропозицію Распутіна. Він
же сприяв більше народови. А тут нікчемний простак намов
лає зго зрадити народ і говорять до него від царського імени.
Дивно стало Іліодорови. Він любив нарід, але любив і батюш
ку царя, бо він голова церкви. А простота царського післанця
— щож? — прецінь дванайцять учеників Христа були звичай
ними, невченими рибакими. В палаті царя він ніколи не був,
тож і не знав, яке жнтя в домі того, що володів цілою Росією,

таї зі церквою. Тому думав він, що справа царя, се справа рад не сьвята, невинна, слухна і — він прийняв зі.

Незадовго потім зробив Іліодор свого рода чудовище. Він казав собі зробити величезну гадюку, а верх неї виписати великими буквами "Дух революції." З тою гадюкою їздив Іліодор по найбільших містах Росії і говорив до народа, що скоро ся гадюка вплятить свої зуби в душу матушки Росії, себто в душу народа, то пропадуть царі, пропаде трон, держава, пропаде Росія. Підчас своєї бесіди він покликував сильного мушкетера — великана, якого називав "Правдою" і сей запалював гадюку, а з зі пащі вибігала ціла громада дітей, повбираних за карликів. Ся простенька алегорія при сильних аргументах Іліодора мала великий вплив на простий російський нарід. Свої вражіння зхарактеризовав нарід здаєсь найкрасше, коли молодого Іліодора прозвано як — "Шалений монах." Під покришкою реформи обдарив цар Росію "Державною Думою" і революція втихла.

Іліодор пізнав ся за час своєї подорожі з визначними людьми Росії, та довідав ся дещо про вплив Распутіна на дворі царя. А Распутін все ще уперто вірив, що ему треба такого енергічного монаха, як Іліодор, отже постановив собі дістати зго до царського двора і зробити з него такого вірного спільника, як Анна. Та знав він, що з Іліодором буде трудніша справа, бо богацтвом, та почестями зго не привабить. Іліодор був чоловік сьвідомий і шляхотний. Проте спробував Распутін заговорити до него в імени добра народів Росії, себто в імя патріотизму.

Вкінці приїхав Іліодор до Зимової Палати, але вже з повним недовірєм до Распутіна. Він не був вже монастирським аскетом, але чоловіком досьвіду.

"Я бажаю, щоби ви позістали зі мною тут в палаті, та щоб були мені правою рукою ві всім" — казав Распутін.

"Чому?" — запитав Іліодор.

"Бо знаєте, я чоловік невчений; мені треба вас."

"До чого вам потрібно мене?"

"Бо я ряджу Росією і тому хочу, щоби ви помагали мені у всім, до чого мені вас буде потрібно" — відповів згорда Распутін.

"Ви рядите в Росії? Яж думав, що то цар рядить."

"А я кажу вам, що я ряджу в Росії" — сказав Распутін гримнувши кулаком об стіл.

"Алеж як се?" — запитав Іліодор.

"Ходіть зі мною, я покажу вам як".

Распутін хопив Іліодора за руку і пс гягнув за собою до просторого сальону. Се була щось якби тронова саля, але люди, що зібрались в ній видались для Іліодора такими дивними якнх виі ще в житю своїм не бачив. Всякого рода ворожбити, знахори, фекирі, спіритуалісти, повбирані в чудернацьке лавмітэ — вся та збираинна таємного сьвіта була зібрана тут зі своїми приятелями і ждала.

"Що се? Що се значить?" — здивований запитав Іліодор.

"Заждіть і мовчіть. Дивіть ся і слухайте." — відповів Распутін.

За хвилю увійшов самий цар і сів на троні з повною вагою, начеб зайшов між товариство князів, або раду міністрів. Цар поговорив щось потихо з Распутіом і сей промовив до зібраних:

"Іх Величество кажуть, що Дума робить багато клопоту. Ставить якісь прямо неможливі домаганя, виходить, що хоче обкроміти, зрабувати права Іх Величества. Скажіть мені, мої приятелі, яку пораду дати Іх Величеству?"

Голота розпочала сейчас свою роботу. Одні шептали щось незрозуміле, иньші лорались зі своїми прирядами, кождий працював в свій спосіб. Вкінци роздаєсь з одного кінця салі дрожачий голос.

"Я бачу, що Дума розвязана. Бунтівникч, що засідали в Думі ідуть домів. Малий батюшка скликує нову Думу."

"От знаменито, Ваше Величество." — сказав Распутін. "Розвязати сю Думу і скликати другу і" — тут говорив Распутін півголосом до Миколи — "уважати при сих виборах трохи більше, як при перших."

"Добре!" — відповів Микола — "Добре!" і знов говорив він щось потихо до Распутіна.

"Мої прятелі" — обізвав ся знова Распутін — "Жиди

знов зсводять в державі якийсь неспокій. Як радять сьвяті духи, що зробити сим разом з Жидами?"

Знов пішла робота і знов дав ся чути голос:

"Я бачу, що Жиди втікають перед козаками. Козаки стріляють, трупи падають, жидівські голови котяць ся по улицах. Земля напоєна кровію собак."

І цар дав розказ на другий погром Жидів.

Якийсь відділ війська відказав ся послуху своїм офіцерам, оскаржуючи їх за страшний гнет жовнірів. Знова зволоч радилась духів, знова радили і цар дав приказ вистріляти збунтованих жовнірів.

Іліодор постаиовив собі вже не дивитись і слухати більше. Але нащастє засіданє сеї нечуваної в сьвітї чортівської ради вже скінчилось. Маленький батюшка — цар встав з трону і відійшов. Молодий монах, раєний до глубини серця кривою невинних жертв, приступив до Распутіна і з виразом погорди і докору сказав:

"То так ти, падлюко, рядиш Росію! А я помагав тобі, не знаючи, що за чорт сидить в твоїм мізернім тілі. Але не дждеш ти мої помочи більше. Дні твої почислені!"

"Ходи сюди" — відповів Распутін — "не будь дураком." В такий самий спосіб рядять многими державами. Пристань до мене і як маєш добру гадку, щоби поправити дещо в моїй системі, то спробуємо єї.

"Пристати з тобою? Лучитись з тобою?" — відповів Іліодор обурений. "Я радше злучу ся з чортом, бо він бодай отверто воює, тай не удає "сьвятого мужа" як ти собако!"

Распутін не гиївав ся, що Іліодор ганьбив єго і називав такими словами. В коршмах в Росії така мова ще не є образою. І не покидав рівнож гадки, щоби придержати монаха коло себе. Іліодор опираєсь завзято, власти він не побоїть ся, почестями гордить, вигодами, маєтками він гидить ся. Нічим подібним не привабиш єго. Але є ще одно, більш привабиє го ловио для молодого чоловіка і цікаво, чи зможе він вдержати самоконтролю, колиб вмотати єго в таку пробу. І справді Іліодор був молодим монахом, що доси жив житєм повздержаня і самовідреченя, він не знав вражінь товариства що най-

красних женщин, не знав, що се значить бут. окруженнм не заховстаною, безвстидною бандою нічних оргій, та ще й серед висших кругів суспільности, в домі царя Миколи! А Распутін, темний мужик, що в житю своїм бідив чорно, та в голоді і холоді вандрував селами, діставшись до царського двора закликав всіх роскоший, що прибагла эго брудна душа. Жиючи так близько царя він мусів позбути ся хлопських привичок, мусів обмиги ся, розчесати довгі патла, убрати ся чисто, та й копри всю свою простоту він виглядав пристойно. Лиш очи эго не змінялись — очи, з диким поглядом і мізг, що скрив ся поза очима. Эго очи бачили гииль в палаті, а мізг казав эму волідіти і жити. Чесні женщины навчились дрожати в эго присутности, чесні люди воліли уникати зволоч, яка кождої хвилі готова до всякого злочину. А всякий иньший чоловік, чи женщина стереглись лиш, щоби не станути поміж Распутіном, а річію, яку він загадав, бо се значилоб бути прогнаним з палати, або бути висланим на Сибір. Бо хоч як мало власти мав самий цар Микола, то і ту передав в руки Распутінови. Тому власне оргії і пустота, якою верховодив Распутін в палаті царя були найдикійшими. Він розумів, що мало мушкии годні встояти перед такою покусою. Іліодор монах, чоловік молодий. Треба втягнути эго в таке товариство, треба піджогнути колемінь пристрасти, а там він привяже эго до себе.

Тому Распутін не ображав ся, а здержував ся. Просив лиш, щоби Іліодор не рішав так скоро, щоби трохи затримав ся. Вправді эго обурюэ лад на царськїм дворі, але треба терпеливости, треба комусь направляти те, що хибие. Іліодор справді перестав дивитись на все скептично, та остаточно згодив ся зайти до Распутіна вечером і запізнати ся з гостями, яких Распутін назвав найближшими приятелями царя.

Хоч Распутін не був попом, ані ніяким духовником взагалі, ані не прийнятий Сиюдом як якийсь бодай урядник, то мушві він вже ради малповаия "святотого мужа" вдавати духовни на з висшим покликаєм, щось в роді духовного філософа. І се вдавав він знаменито. Навіть казав, що власть эго і післанництво не з сього сьвіта, значить, що тої власти і сьвятости не годна эму церква дати. Якесь почутэ казало эму, що гуляще житю і нічні оргії не э річію похвальною, отже треба було змо

зати язиком так, щоб обернути kota хвостом. І зволоч потра-
фив пояснювати цілу справу ось як: — Природі опирати ся го-
ді. Коли чоловік хоче, щоби Бог зго спас, то мусить Бог пер-
ше простити гріхи чоловіка. А Бог не простить, коли чоловік
не грішив. Треба отже поблажати пристрастям, бо они з зако-
ном природи, хоч часом і не подобають ся Богу, а відтак тре-

Дами на царськiм дворi.

ба молитись і просити о прощенє. Бо як чоловік не згрішить,
то і Бог не буде мав що прощати і готово пропасти спасенє чо-
ловіка. Така наука можлива хіба у таких гниляках як Распу-
тiн, але в палатi царя Миколи найшли ся люди, що з дитиняч-
ю наївностю захопились навіть такою теорiєю, головно жє-
щини, яким таке "спасенє" подобалось. Тим нічні оргії Распу-
тiна відбувались радше як певного рода релiгійна церемонiя.

Недавно вийшла з друку в російській мові книжка про Распутіна, в якій автор знаючи Распутіна особисто твердить, що Распутін фізіологічно і психічно був чоловік неіормальний. А попри те він посідав страшну силу гипнотики в своїх сталевих очах так, що хапав за душу людини без ріжницї чи говорив в часі погідного сонця, чи серед темної ночі. Людям на сьвітї такої сили очий мало. Распутін ніколи не сьміяв ся, хочби навіть і як напив ся. Він потрафив випити три фляшки шампана і ще був тверезим. Випивши пару шклянок "водки" він ставав говірливим, але навіть тоді осторожний. Він був рівнож найвисшого степеня люнатиком. Передовсім жінчина не потрафила оперти ся зго волі і впливови. А багато мушци в уніформах, з відзнаками, кидали мундури і віддавались під впливом Распутіна житю звичайного, убогого скиталця.

Распутін скоро піймчв, що в него є якась таємничча сила, якій мало хто годен оперти ся. Спершу він практикував своїх сил в окруженю царя Миколи. Там поводилось ему знаменито. Відтак він як "сьвятий отець" навідував жіночі монастирі. Він мав за собою царя, мав силу гипнотики і "духовника" вдавав добре. Тим і гостив, де лиш зайшов. Він бував часто в жіночїм монастирі в Ново Черкаску над Доном, в Ятка, а головно в Ново-Дівічнїм монастирі над Волгою. В сїм послїднїм монастирі мали зайти поважнїйші шкандали бо мати ігуменя мусїла ужити простого хлопського параграфу. Она майшла кількох мужиків, які приловили "сьвятого отчика" і так порядно обчастували, що той через кілька днів лежав хорий.

Мабуть подібні "невдачі" піддали рабівникови жіночої чести шалену думку. Маючи славу "чудотворця" випробовану на молодім царевичу Алексїю, Распутін отворив нову місію. Збігалось головно жіноцтво, цікаве на всякі дива і жіноцтвом він головно займав ся, та організував до нової "віри", а ціле товариство назвав "Сьвятим Сестрицтвом."

В два місяці по заснованю сего нового "сестрицтва" в Москві записав Павло Драгомїров, начальник тайної поліції в своїх поліційних книгах ось такий рапорт:

"Репорт Івана Оборучева, поліційного агента ч. 1287,

другої дивізії тайної поліції в Москві.

"Після інструкції з головної поліційної квартири і по наказу начальника Драгомірова я навідав ч. 136 Тверська, перший дім коло папірні о 1. годині і 35 м. по опівночі. В кімнаті застелений диваном з малою умебльовкою, застав я зібрані нічних поклонників, які клячали перед монахом Григорієм Новіком (прибране імя Распутіна.) Було там присутних двацять і вісім осіб, всі женщины, чотирнацять з них женщины висшого роду і образования. Коли я і моїх вісьмох асистантів ввійшли до кімнати "святий муж" стояв коло столика і читав Евангеліє від св. Луки та пояснював своїми словами про карякі треба завдавати своему тілу. На стінах кімнати були розвішані образи, які встряслиб чемністю кожної людини, а на стіні позад монаха Новіка висіла свята ікона Новгородської Богоматєри. Так як приказано мені всі присутні були арештовані. Коли всі повбирались я приказав відвести на поліційну станцію. Тут позаписувано імя і назви всіх арештованих, їх адреси, як рівнож переведено протоколи з осібна. Переважно всі нічні поклонники нарікали головно на "святиого" Распутіна, який уперто домагав ся, щоб ему позволити телєграфувати до цариці. Мій начальний офіцер, Немілов, згодив ся. Около одинацятї години перед полуднем прийшов від царя розказ, щоб безпроводочно увільнити всіх увязнених, та щоб ні найменьшої подробиці про зайшле не допустити до опублікованя в часописях. О 4.15. год. поспішним потягом відіхав Распутін до Петрограду.

"Підписано: Іван Оборучев."

Під опікою і охороною самого здегенерованого Миколи і яго жінки цариці, ся нова "віра" Распутіна поширялась дуже скоро. Сибірський мужик "святий отець" потрафив при помочи своєї сили гипнотики з еднати собі товпу "сестер-учениць", а всі они майже без виїмок самі дами висших домів і родів, звичайно лїнівї до буденного, чесного житя. Распутін навчав, що коли женщина уникає своєї ціли, она не може спастись, а сеж ціль женщины бути благословенною між жінками. На таких що тижиевих "собранях сестрицтва", сором казати, діялись неможливі річи. А брали в них участь, хоч секретно

Монах Распутін на нічних забавах з царськими дамами.

найвисні дами Росії, навіть цариця і її донька Ольга — а Распутін, невмчваний п'ячина був їх архиєреєм!

До такого товариства "найблизших приятелів" царя впровадив Распутін монаха Іліодора, думаючи, що коли не збо ров зго як попа-монаха, то зломить зго як молодого чоловіка, котрого привабить розпустина забава. А для вченого чоловіка нічо не значить довідатись про тайну царського двора. Такий чоловік здає собі зі всього докладне справозданє. Він учив ся, що котрий цар в історії дозволив собі на гуляще житє, то такі царства упадали. Ніневія, Вавилон, Греція, Рим, Франція — се держави, що заводили у себе розпусту, нічні оргії і тим власне упали одна за другою. Треба дуже сильного чоловіка, щоби встояв як тиран. Нехай лиш розпуста увійде в дім пануючого, то зго панованє вже пропало.

Іліодор переконав ся, що не лиш цар став мишою в лабах котика, а Распутін розбишакою царської палати, але се ціла Росія — улюблена Росія — віддана в руки чортам і прости туції. Він вибіг з палати Миколи і побіг просто до властий російської церкви, щоб дати знати, що робить ся в палаті. А для кругів церкви не було се новиною. Всі знали і все знали, лиш всі дивились крізь пальці, в кождім разі ще не роблено нічого, щоби лиху зарадити. Аж тепер порішено взяти ся за діло ене ргічно і покласти коиець непорядкам в домі голови всеросійської, єдиноспасительної церкви. Скликаєн отже церковну раду. На раду завізвано Распутіна.

Распутін міг не явити ся, але він не був страшкою. А крім того йому встрілило до голови обернути сей напад собі на побіду. Э в російського мужика повно забобон і релігійно го підданьства, але э і запекла душа, що коли він зважить ся на хитрість, то буде бояти ся, буде дрожати по дорозі, буде каятись, плакати — а все лиш на те, щоби тим безпечнійше дійти до своєї мети.

Коли отже церковна рада осудила всі провини Распутіна і наложила на него найстрогійшу клятьбу — тоді він здава лось змяк як віск. Він просив о розгрішенє і торжественно при сягнув, що направить своє житє. І хоч на сій раді були самі владки, здавалоб ся учені люди, то прецінь они повірили, що

ось вдало ся їм засїяти в чорній душі Распутїна страх перед карою Бога.

А в дійсности не вспів Распутїн вийти з церковної ради, як ще борше забув за зложену торжественну присягу. Він сей час побїг до царя і сфабрикувавши акт оскарження на єпископів і Іліодора, без найменшого слїдства дістав від царя приказ, що Іліодор має бути скинений з попівства, а другі достойники церкви покарані. Без суду, без слїдства. Цар був головою церкви, а Распутїн розказував цареві і справа скінчена.

Виходить отже з сего всього, що в Росїї не було сили, якаб розторошила голову потворі, що загноїдилась в самім есерцї Росїї. Ох, була ще одна сила. Се не була сила одного чоловіка, чи організації. Ся сила зродилась геть в глибині самої Росїї, в свідомости верств російського народу і вже почала надобре пускати свої порости скрізь по цілій державі. Память невдачної революції не завмерла. Сила правди, яка є підвалюю демократизму жила в Росїї і ставала щораз потужнійшою. Ся сила і лиш она мала спричинити упадок Распутїна.

Но се ще не тепер. З більшою впертостію як перед тим, робив Распутїн все по свому. Жаден чоловік, жадна женьщина не була безгечною перед ним. Одна дама сповїдалась перед єпископом. Се була Зоня, дама царської дружини. Єпископ вірив, що тепер цар мусить послухати. Він розказав цареві всю історію і цар вправді завізав сейчас Распутїна, щоби оправдав ся. Але на велике здивованє царя, Распутїн удавав як найпевнійшого святця тай заявив, що ціла ся історія се тільки оден фалш, се заговор, щоби позбути ся приятеля і обронця царя Миколи.

"І я пророкую" — говорив дальше Распутїн низьким зворушаючим тоном "що Ваше житє безпечне, лиш доки я жию. Як Распутїн умре, то впаде і трон Романових."

Цар задрожав, та присудив нещасливого єпископа на вигнанє в пуці над Білим Морем.

Но хоч як підло вигравав Распутїн побїду, то всеж так добачував, що довірє царської родини значно підорване. Він лоборував лиш силою своїх висловів, силою підступів, але не доказами. А най би викрилась ще одна така справа як справа.

Золі, то він упаде. А знав він, що подібна неприємність готує знов захопити его кожної хвилини. Тому з диявольським спиритом оплянував він нову сітку на царя.

Тут в пригоді станула вірна ему як собака циганка Анна. Обоз сні злагодили якусь чортівську отрую і Анна дала її маленькому царевичеві. Анна була при тім дамою, що доглядала хлопчика. І час від часу додавала отруї, доки Распутін не використає тої "слабости". Царевич захорував, вянуп і зі свого сну не пробуджував ся. Ніякий доктор не в силі був відгадувати, ні віднайти причини тої нової хвороби царевича. Дні минали і наслідник російського трону, одинокий син Миколи II. лежав в непритомности без ніякої надії на виздоровленє. Стративши всяку надію на лікарів прикликав вкінці Микола Распутіна.

"Я не годен помочи", — сказав Распутін — "я стратив силу, бо Ви стратили довірє до мене."

Цар і цариця запевняли его як могли, що се не так, що они ему цілковито вірять, хай зрештою переконаєсь о їх вірі як лиш ему угодно, хай жадає якої хоче нагороди, а хай лиш ратує їх одинокого сина. По довгих просьбах Распутін згодив ся. Сказав, щоби цар і цариця і їх доньки ішли сейчас до каплиці та щоб там клячіли і молились так довго доки він прийде. Ціла царська родина послухали сейчас розказу, а Распутін самий замкнув ся в кімнаті царевича. Він дав невинній жертві своєї підлої інтриги антидоту, себто иньший лік, що приводив хорого до притомности і так пересидів з ним кілька годин. Хорий хлопчина приходив до памяти, а коли спитав де родичі, тоді Распутін взяв его на руки і пішов з ним до каплиці.

Коло вівтаря клячіли цар, царица, доньки і вся їх служба. Декотрим вже навкучилась довга покута і незамітно дримали, але Микола, цар всеї Росії і его вірна жінка клячіли чистре вало і молились.

"Несу Вам сина, Ваше Величество!"

Всі, що молились коло вівтаря встали наче на команду. У дверях стояв розхристаний Распутін з хлопчиком на руках, який справивши руки до Миколи просивсь на руки до батька. Царевич живий. Распутін виратував его житє. Ніхто не сьміє

тепер говорити, що в Распутіні нема божеської сили.
"Надприродна сила" Распутіна мала вкоротці перейти

Циганка Анна.

ще иньшу найкритичнійшу пробу. Зоня, занепокоєна неславою зайшла до Ілїодора і розказала ему всю історію. Молодий

монах, не зруйнований морально, але безсильний супроти Распутіна призадумавсь на хвилю, а відтак сказав:

Распутін мусить згинути. Убити его, се акт шляхотний і справедливий."

"Чи думаєте, що я се повинна зробити?" — запитала Зоня.

"Ти можеш піти до него і вдавати, що тебе гризе совість за те, що наразила его на неприємності. А коли він відправить сторожу, тоді — "

"Я се зроблю" — скрикнула молода дівчина — "зроблю, не ради мене, але для добра Росії."

Та їй не вдалось. Ще не прийшов час смерти Распутіна. Ніж ранив Распутіна о оден цаль від серця, а Зоню присудже но сейчас на Сибір.

Диявольским інстинктом пронюхав Распутін, що се певно Іліодор вмочив свої пальці в заговорі на его житє і він цілою душею бажав позбутись такого небезпечного суперника. За помічю одного зі своїх шпівнів, Распутін зачислив Іліодора до товариства анархістів. Іліодор стеріг ся і Распутінові штука сим разом не вдалось. Але Іліодор зрозумів, що він не буде довше безпечний зі своїм житєм доки Распутін господарить. Виїхав проте до Християнїї, а звідтам до Америки. Распутін був спокійний. Ворог відїхав в далекі краї і перед ним він вже безпечний. Іліодор був для него справді великим ворогом. Він знав, що молодий монах не руководить ся чувствами диявольскої амбіції, але любовою до Росії. Таких ворогів Распутін слушно побоював ся.

Здавалось тепер, що Распутін добив ся сили, якої не в силі зломити ніяка смертельна рука. Побідами над того рода ворогами Распутін став ще більш загадочним. Здавалось, що жадна дума в Росії не поважилаб ся стати проти Распутіна. Бо хоч державна Дума вже брала живу участь в управі державою, она всеце була мертвою, бо все залежало від царя. Цар був найвисшою інстанцією в Росії, а Распутін володів царем! В державі був на позір спокій, бодай в порівнаню до попередної революції, хоч в підземію Росії все сіялось, все тліло

несамітним огнем, з яким династія Романових числилась звичайно вже аж підчас добре поширених розрухів.

Життя на царськiм дворi пішло своїм путем. Вино і жінка взяли ся підкошувати автократію такн на добре і треба було лише догідної порн і Росія могла дуже легко відродити ся. А на чолі цілої гнилі, що розгнівалась все ще стояв той самий Распутін і вірна ему Анна. Она одинока була ему найвірнійшою, готова все до всякого злочнну. І сли хто, то лиш она одна, що мала крихітку впливу на безоглядного тирана, лиш она знала, що снував павук царського двора.

Распутін заволодів Росією внутр, але звертав занадто малу увагу на політнку позаграничну. Так его і захопила велика європейська війна. Не розуміючи зовсім нових подій, Распутін остав ся неутральним. Цариця споріднена з німецьким тронном, та плекаючи в душі ніжні симпатії до Німеччини, всею своєю старалась, щоби Росія не лучилась до жадної сторони воюючих, та щоб не виступала до війни. Але Микола відчував патріотичний обовязок додержувати державних угод, отже попертий Думою, та можними російської автократії заявив, що буде вірним приреченю даному Франції і Англії. Распутін держав ся з далека і лиш приглядав ся, та ждав на обставини, які вдалоб ся ему використати для своєї самовлади. Колиб Распутін був дійсним політиком, він був би став силою світової слави. А будучи лиш нужденним і то скрайним шарлатаном, він легко попав ся в лапку, з якої доля не випустила его живим.

Одним з визначнійших молодих офіцерів російської армії був князь Фелікс. На царськiм дворi він був мало знаний, бо ненавидів порядків в царськiм дворi і через те ніколи туди не заходив. Але з вибухом війни військові обовязки покликували его часто до Зимової Палати. Там стрінув ся він з княгиною Іриною і полюбив її. Він стрінув ся рівнож з "двірською дамою" Анною, яка знов собі залюбилась в пристойнім офіцерови. Та на лихо князь Фелікс не звертав найменьшої уваги на "польованє" Анни, а очима все стежив за Іриною. Анна не була на стільки відважною, щоб такн впрост осьвідчитись Феліксови, значить треба їй було братись ннших способів, тре

ба кинути якесь погане сьвітло на Ірину і при помочи Распутіна она упрянувала цікавий підступ.

Перш всього она старалась вговорити Феліксови, що Распутін має неограничену силу і вплив на цілий дім цара, а не ред поглядом зго очий не годен втечи ніяка жінчина, навіть особи царської родини. Відтак она назначила ніч, коли то Распутін мав зайти до спальні княжни Ірини, а Фелікс мав розбити двері, щоб ввійти і переконатись о тім, що говорила циганка Анна. Распутін не вагав ся стати в прислузі своїй вірній собаці, бо і не мав нікого, кого би бояв ся, а Анна числила на самий факт, що скомпромітує Ірину в очах Фелікса. Лиш на хоробру відвагу Ірини не числив ні Распутін, ні Анна.

Умовлена ніч прийшла. Анна відвідала Фелікса і ще раз безвстидна повторила оскарженє на Ірину. Колиж Фелікс почав випрошувати собі такі безпідставні доноси на Ірину, она їдкими докорами заявила, що зго улюблена Ірина саме тої хвили забавляє у себе — Распутіна. В тій хвили зірвав ся Фелікс і побіг, щоб переконатись о правді. А за той час княжна Ірина переполохана загадочними відвідинами Распутіна ночію, при скочила до отвореного вікна. Распутін міркуючи, що Ірина певно зіскочить і втече до огороду, вибіг дверима, щоб зловити зї Ірина справді скочила з вікна і знаючи, що Распутін буде здоганяти зї псчала втікати. Князь Фелікс надбіг саме в слушну пору, щоб почастивати Распутіна здоровим кулаком, а княжну занести на своїх руках назад до зї спальні.

Фелікс не зважав на силу Распутіна. Він вірив, що сцена тої ночі вистарчить, щоб витягнути брудну душу Распутіна на сьвітло дение. Сейчас рано він зголосив ся на авдієнцію до цара, але Распутін попередив зго. Що наговорив віц цареві не знати, але Микола заявив Феліксови, що не бажає чути того, з чим він приходить до него. Він лиш з повною повагою царя всеї Росії приказав Феліксови, щоби сейчас відїхав на боєвий фронт. Распутін цілий час стояв за кріслом царя і злобно всьміхав ся.

Цариця все ще старалась, щоби відтягнути Росію від війни, та довести до заключеня мира з Німеччиною. В своїх апартаментах она мала бездротний телєграф і безвпинно перегово-

ривала з німецьким цісарем, який тоді пробував на східнім фронті. Щоби дійти до своєї цілі царниця втаємнила в ту справу Распутіна, знаючи, який великий вплив має він на Миколу. Она зговорювала зго, що коли допоможе їй заключити особний мир з кайзером, то тим здобуде собі ще більшу снлу в Росії. Він згодив ся на плян цариці.

В полевій квартирі німецького кайзера на східнім фронті відбулась тайна нарада. Зійшлись там німецький кайзер і Распутін, тиран і самозванчий хуліган, щоби нарадитись на будучність Росії. Сі два ватажки обговорювали, що має історія написати на сторінках будучих подій.

Порадившись оттак з кайзером спішнв Распутін до цариці, щоби донести їй про всі уложені пляни. Ходило лиш о те, щоби армія в даній час була послушною. А що цар послухає, се не було сумнівом. Проте Распутін вибрав ся на другу місію, сим разом трохи делікатнійшу. Була се місія до великого князя Николи Николаєвича, який доси вже вславив ся своїми великими побідами і став прямо ідолом цілої Росії і надією російського народа. Він був рівнож одним, що хоч належав до царської роднини, то в дійсности не знав нічого про розбишацьку роботу Распутіна в домі Миколи царя, ані про тайні переговори цариці з кайзером. Але те, що треба було ему знати про Распутіна довідав ся від молодого князя Фелікса.

До головної квартири Николи Николаєвича приїхав Распутін. Николаєвич вислухав терпеливо все, що шептав ему Распутін. Відтак перейшов ся великий князь до другої кімнати і покликав Фелікса.

"Може маєте охоту бути сьвідком чогось, що буде рівночасно частиною відплати за кривду заповідяну Вам?"

Николаєвич здоймив з стіни важку нагайку і зблизив ся до Распутіна. Щось не доброго причував Распутін, бо почав зі страху дрожати і просити милости. Але великий князь Николаєвич обдумав відповідь для цариці і кайзера і не хотів змінити свого пляну. Він обкладав Распутіна нагайкою аж доки той не шовалнв ся на долівку.

"Се моя відповідь, а тепер гони!" — сказав Николаєвич і хопивши Распутіна за обшивку викинув за двері.

Цар і Никола-Николаевич на бовік фронті.

ім
ра
у.
іб
в

ті
ра-
бу-
рія

да-
о
лу
гу
ко
во-
ді-
ка-
ооз
гай
ому
а.
ра-
ому
ати

рив-

в ся
в зі
ола
іня
том

вич

Тимле справозданє здавав Распутін царниці, але заговорщики не давали за вигране. Они не хотїли уступатись перед опозицією одного чоловіка, ані одної певної групи, чи стороництва. А великий князь Николаєвич не знав обставин в домі царя. Він не вірив, щоби Распутін міг розпоряджатись царем Миколою і то в справах такої страшної війни, як ся європейська. Він вів дальше свою кампанію проти Німеччини і організував між дипломатами сторонництво проти заговору царниці. До Петрограду він і не показував ся. А се дало Распутінові час і нагоду обмотати трон в свої диявольські сіти. Він розказав Миколі про наругу, яку заподїяв ему великий князь Николаєвич і князь Фелікс. Микола чуючи таку зневагу зго "святого мужа" дав розказ, щоби великий князь Николаєвич обняв команду на Кавказі, а Фелікса переїс знова на инший фронт.

Тепер ішла дальша робота до заключеня мира з Німеччиною. Підпише сей мир Микола, то кайзер перевезе всю армію зі східного фронту на захід і поставить її проти Франції і Англії. Цар знова був ще на стїльки російським патріотом, що довго опирав ся. Але він був оден проти цілого свого двора. Распутін і цариця дбали о те, щоби цар як найменше сходив ся з дипломатами Росії, які моглиб піддержувати зго патріотизм в некористь їх заговорони. Микола був слабодух. Він не був здібний до великих річий і дійсно бояв ся рішати якінебудь важні справи. В душі він бажав спокою так для Росії, а ще більше для себе самого. З одної сторони бажав спокою, а з другої сторони чувала зго щораз то більше жінка і Распутін своїм заговором, а ще в додатку Распутін при помочи шліонів приводив перед Миколою людей ніби анархістів, які відкривали перед ним нечувані пляни та заговори на зго житє, та на поваленє династії Романових. Не було проте сумніву, що Микола упаде жертвою заговору. Той день зближав ся. Вкінци Микола почав годити ся на мир, який був би зробив кайзера володарем мабуть цілого сьвіта.

Але князь Фелікс побоючись о долю Ірини з одного боку, а з любови до Росії знов з другої сторони, рішив ся на крайний крок, щоби позбути ся гадюки, що загнидилась в

самоу серцю Росії. Він потайки приїхав до столиці, тай злучив ся з сторонництвом, що тоді дуже поширялось, а якого цілю було ратувати Росію хочби навіть коштом поваленя династії Романових. Они знали, що головним ватажкою цілого

Жіночий "Баталіон Смерти" в Росії.

заговору з Распутін і знали рівнож, що нічого не поможе витягати зго брудну душу на сьвітло денне. Бо хоч цар знає вже багато лихих вчинків Распутіна, то все таки слухає зго, бо ві

рить ему. Не лишалось проте нічо, як лиш злагодити Распуті нови лапку при помочи гри, якої він уживав проти других.

Та се був лиш покн що плян порішений, але не виконаний. А дістати очайдуха, сім миль з за пекла в свої руки не так легко. Се було отже питанэ, на котре ніхто не давав відповіди. І знова Фелікс рішив ся на спосіб, який або вдасть ся, або присудить йому смерть. Він післав по Анну.

А Анна була женщиною, що походила з простолюда. Того самого російського народа, який весь покритий був тим самим струпом тиранії, який віками зносив те саме ярмо жорстокої російської самовлади. На самому дні серця Анни тліла та сама іскорка гніву, жалю і бажаня — волі! Треба було лиш ту іскру піддути. А Фелікса она любила, він був для неї ідеалом, на який она так завзято полювала. І він розказав їй всю небезпеку вітчизни, всю підлість заговору прихильників Німеччини. А чуючи з эго уст таке довірэ до неї, она вірила, що зможе зеднати собі эго симпатії для себе.

"Распутін мусить згинуті" — сказав вкінци Фелікс.

Анна сиділа мовчки і в душі боролась. Щож зрештою значить Распутін для неї? Він ужив эї як вірну собаку виключно для своїх цілий і свого добра. Він нераз був невірним для неї так само як і для других. Она вглянула в свою совість і бачила, що она вже нераз брала участь в злочинах, она начеб і сотворена була лиш на те, щоб робити зло, тай не для своїх плянів, а в службі другим. А тут она маэ нагоду направити все лихе одним велнким ділом і то для добра вітчизни. Она з увагою слухала примірів з історії про Чарлоту Кордей, та про Жоанну д'Арк, женщины, які по геройски служили вітчизні і імена їх на віки записала історія. Вкінци Анна згодилась помочи до безпощадного знищення чоловіка, який готов запропасти ти Росію так як остаточно запропастив і эї.

Распутін, увірений що здобув вже свою побіду над Миколою і сепаратний мир між Росією, а Німеччиною буде осточно підписаний, сидів спокійно та дожидав, що от може ніні завтра уложені пляни стануть дійсними фактами. Анна прийшла до него. Як вірна собака почала леститись коло него. Між тим говорила, що найшла эї якась туга і она бажалаб якоїсь

гучної забави такої, як бувало він не раз устроював в царськiм дворi. Оно не пора на забави серед клопотiв дня, алеж справи полагоджено так як хотiв Распутiн, отже все безпечне. Распутiн вправдi здержував ся вiд п'яньства, та оргiй, алеж так по чериечому годi все таки. Анна заявила, що ту монотоннiсть треба конечно перервати порядною забавою, деби всi клопоти буденного житя позабути на час, втопити в добрiм винi, та нiчний оргiї.

Распутiн зразу лиш вперто мовчав, але вдiйсности про тивив ся лиш на позiр. У нiм розбуднло ся гуляще жнтэ. Всi справи були у него так як полагоджени, а нiм Микола пiдпнше угоди з Нiмеччиною, то варто щоб добре забавити ся. А там вже будуть иньшi свiтлi днi, слава, нагорода вiд кайзера, неограничена сила в Росiї i проче. Распутiн лиш нерадо годив ся на те, щоби такий баль устроїти не на царськiм дворi, а десь в осiбнiм, чужiм доми в Петроградi. Але Анна своєю жiночою хитростiю знов перебiгла эго, що мовляв цар i так бувало дивив ся на такi забави бiльш крiзь пальцi, а тепер, коли розходи. ся о те, щоби пiдписав мир з Нiмеччиною, то лiпше не непокоїти эго. Бож вiн вправдi згодив ся пiдписати, але ще не пiдписав. Не треба отже наражати эго. Вiн мусить полагодити всi подробицi мира, обдумати, довести справу до ладу, отже найкрасше iїяк не перешкаджати эму в хвнлях так важних справ. Распутiн не опирав ся.

Прийшов деиь забави i нiч, яка мала рiшити, чи Распутiн маэ гинти, чи жити.

Баль устроэно, але такий, який лиш годии устроїти Петроград, столиця царя всеї Росiї. Був се бенкет, на який зовсiм сьмiло можна було запросити самих римськiх iмператорiв. Години минали. Найкрасше вино плнло струэю. Распутiн сидiв побiч Анни i преспокiйно випорожнював чашу за чашою. Давно вiн вже так забавляв ся. Оргiя заходила до своiх крайнiх границь. Не було вже чоловiка, анi жiнщини, щоб не шалiв в розгарi забави, все п'яне до нестями. Одна лиш Анна послугуючи вином Распутiнови, пильнувала, щоб напивсь вiн як найбiльше i дожидала загадочного кiнця сеї оргiї.

Нараз вiдчинились дверi сальону i до середини вiхав за

маскований козак. Піджогуючи коня острогами він вискочив на довжезний балевий стіл і їхав в другий кінець стола, де сидів Распутін. Дороге начинє, шклянки, фляшки, дорогі вина, все то з лоскотом і бренкитом розсипалось на всі боки. Перестрашені гості розбіглись, кождий втікав кудя лиш міг. Распутін держучись заледви на ногах пробував і собі втікати, та тут вискочило иаче з під землі других шістьох замаскованих козаків і в однім моменті обскочили зго зі всіх боків. Тут не було вже часу.

"Для Бога і добра Росії!" — крикнув оден з замаскованих козаків і подав Распутінови набитий револьвер. "Ти жив як собака, умирай бодай як чоловік!"

Гримнув оден вистріл, а за ним сейчас в оден раз других шість і Распутін, той паразит Росії повалив ся мертвий на долівку.

Всі світла сейчас погашено. В одну мить хоплено тіло і бічними улицями вивезено і з моста кинено в ріку Неву.

Випадок захотів, що мостом переходила тої хвилі якась звичайна собі жінка — селянка. Побачивши, що кинено когось в воду, она підбігла і побачила в воді лице Распутіна. Жінка побігла сейчас в місто, а перебігаючи улицями кричала:

"Распутін загинув! Распутін мертвий!"

Сензаційна вість в одну мить поширилась по цілій столиці і з тисячів уст чулось лиш одно: "Распутін мертвий!" За годину ціле місто було на ногах. Чоловіки і жінки спиняли одні других по улицах. Дзвони почали дзвонити. Завізвано військо, щоби розгонити товпи народа по улицах, але військо відмовилось послуху своїм офіцірам. Почалась справдішна російська революція.

А в Зимовій Палаті напів в розпуці сидів цар Микола Романович. Він ожидав всяких можливих вістей, бо вірив, що кінець зго панованя близький. Він нагадав собі пророцтво Распутіна, що з зго смертю упаде і панованє Романових в Росії. Він все те вірив, що в Распутіні була якась напів божа душа.

А в дійсности, се лиш історія повторила щераз свій незбитий доказ, що найбільші події в борбі о свободу народів стають ся саме тоді, коли найгіршого рода розбишаки нама-

гають ся скрайно нікчемними, брутальними способами задержати той нарід в неволи, в ярмі. Тиранія англійських королів принесла Англії — парламент. Гнет засліплених автократів дав

Салдати, які перші підняли революцію в Росії.

почин американському демократизму. Жорстокість монархів перетворили Францію в республіку. Так само Распутін своєю тиранією потрутив Росію до самовідродження.

АВТЕНТИЧНА ІСТОРІЯ СМЕРТИ РАСПУТІНА.

Оповіданє про смерть Распутіна таке як подав монах Іліодор ріжнить ся з оповіданєм більш автентичних жерел. Можливо що Іліодор по утечі до Америки писав кінцеві події з оповідань, а відтак приновив цілу схиблену подію до фотографовань к. л. емографу. Автор книжки в російській мові, як рівнож історія про смерть Распутіна в англійській мові представляють факт смерти зовсім відмінно, хоч дієві особи лишають ся майже ті самі. Розумієсь, що причини убійства Распутіна представляють ся в автентичних оповіданях більш шкандальними і страшнішими.

Незмінними лишають ся оповідання про позакутне нечесне житє Распутіна в нозо-заснованім "сестрицтві" до котрого на подив, належали самі жєнщини висших родин і домів. Звісно, що коли до такого "сестрицтва" належала сама цариця і її донька Ольга, то і прочі дами не могли бути "простого роду". Всяким оповіданям про ріжного рода шкандали в визначних домах — нема кінця. І хоч багато мущин рішали ся убити падлюку Распутіна в пімстї за збещєненє жінки, або доньки, то головним і безпосередним мотивом убійства Распутіна була мабуть безперечно єго страшна державна зрада.

Зараз з першою вісткою про війну Росії проти Німеччини старалась цариця, сестрінка кайзера, щоби довести до сепаратного мира Росії з Німеччиною. Про се не сьмів знати ані цар Микола, ані тим більше ніхто з патріотичних проводирів Росії. Одиноким її дорадником був кайзер Вільгем, з ко-

трим она порозумівалась своїм приватним бездротним телеграфом, а відтак при помочі безчисленних німецьких шпівнів. А позаяк Распутін в її очах був "спасителем" її сина, а в слід за сим став не лиш "святим отцем" але і чоловіком, що бажає спасеня цілої Росії, розумієсь в користь Німеччини, то цариця Александра втаємнила до своїх плянів також і Распутіна, чоловіка, що готов був за солені німецькі гроші сиувати найбільш огидну державну зраду. Распутін, найблизша особа цариці і як такий, що своїм гипнотизмом прямо рсказував цареви і царици, став незадовго ватажком німецької шпівнажі в Росії. А "сестрицтво" було не лиш місцем нічних оргій, але згодом було головним кубльщем і осередочною кватирою німецької шпівнажі.

Невдовзі по замордованю Распутіна вибухла в Росії революція і революції треба завдячити, що революціонери перш шукали як слід мешканця Распутіна, та в півниці віднайшли огнетревалу касу, в якій Распутін складав і переховував всякі документа, тайні припорученя кайзера, та переписку і ннші шпівнські секрета. Передаючи і прочитуючи сей цікавий архив розуміємо ясно, чому треба було комусь оплюгавити собі руки кровію такої огидної потвори як Распутін.

Довідавшись про тайні заходи цариці до заключеня сепаратного мира з Німеччиною Распутін перш всього довідався хто еще є по стороні цариці. Найкрасші державні позиції були отворені власне для прихильників такого мира. В той спосіб Борнс Штірмер, з роду Німець, увійшов до уряду царя Миколи і незадовго, на глум цілій Росії, став премієром. Він був першим прнятелем Распутіна. Распутінови відділено було в зимовій палаті чудово прибране мешканє, але він волів тепер ви наймати осібний дім на дільниці Гороховая, зараз попри палату. Там відбувались "святі собраня", а також шпівнські на радн. Там Распутін прямо рядив цілою Росією.

Треба було всего одну годину часу, щобн з колишнього огородника зробити єпископа Теофана. А в пару день пізніше той самий чоловік, що заледви умів букви прочитати став прокуратором святійшого синоду.

Всякого рода катастрофи ставали буденними под'їями. Там експлюдувала фабрика амуніції і сотки людей втратило житє, а тут знов зійшлись два потяги і подушили сотки жовнірів, то обкрадено магазини, то поживу затроєно і т. д. Що Распутін був в безнастаннім порозуміню з кайзером і головною німецькою кватирою шпіонажі сьвідчать документа. Всі ті документа цифровані, а розвязку до їх відчитуваня найдено між Распутїновими документами. Понизший документ, се оден з таких цифрованих документів, присланих з Німеччини до Распутїна:

Номер 70. Август 16. 1916.

"Ваш репорт про діяльність Крузенштерна (командант 28 корпусу) як рівнож про приятельські відносини Сахарова і Япанчина (два визначні члени Думи), ми одержали. Фірма Берхмана в Києві висилає на кредит Ліонне в Петрограді 120.000 (сто двацять тисяч) рублів для Вас (Распутїна) і таку суму для С. (Бориса Штірмера, прем'єра Росії).

В такий спосіб незабаром займили перші уряди такі імена як: Борис Штірмер, прем'єр; Протопопов з текою міністра; єпископ Теофан, прокуратор; Сабуров, двірський офіціаліст; Іваніцький, секретар міністерства заграничних справ; Курлов, за відував поживою Росії; Никольскі, наглядав транспорту амуніції.

Кождий з сих міністрів прибирав до себе своїх приятелів за секретарів та иньших офіціалістів. Курлов, як міністер внутрішних справ грмадив коло себе всіх чорносотенців, убирав в поліцейські мундури і давав інструкції де має ся виконати яке убійство непожаданого урядника, чи патріота.

Робота шпіонажа була видна, а однак ніхто не потрафив довести, бо все роблено скрито під охороною Распутїна. Вистарчило Распутїнови загрозити цареві що виїде на сибір і престолонаслідник умре і вже цар дав розказ щоби застановити

інструкції: Скажіть С. (Штірмерови) щоби ужив такий план проти Думи. З архіву міністерства нехай дістане лісту імен російських революціонерів скрайної школи. Сих він може на наш розказ поарештувати, судити воєнним судом і постріляти. Але в секреті він зробить з ними инакше. Під охороною

своєї власти нехай наділить грішми і пішле між робітництво як агентів. В той спосіб він зорганізує осібие число про-германських соціал-демократів, які підуть до Петрограду і будуть працювати побіч анархістів, толстовців, комуністів і червоно-соціалістів. При помочи такої пропаганди між робітництвом ми зможемо устроювати страйки по фабриках амуніції і катастрофи. Нехай лиш они намовляють робітництво до страйків і повстаня і нехай накликують тим робітництво до утвореня европейської соціалістичної республіки. Сей плян подобаєсь робітничій клясі і така робота вже поплатилась нам в Ірляндії. Ваш одинокий противник, се Гучков, але постарайтесь, щоб цариця перегородила зго діяльність.

"Приздуйте на свою сторону як найбільше членів Думи. Подавайте час від часу свій рахунок, а фірма Бархмана буде піддержувати кредит Ліоніе.

"Ми ожидаємо добрих успіхів Ваших услуг, які високо цінить зго Величество і які будуть Вам щедро винагороджені коли дістанемо Росію в свої руки, що довго не забавить.

"Припорученя: Скажіть С. (Штірмерови, премієрви і пахолкови цариці) щоби як найбільше стеріг ся князя Дмитра. Він має в своїх руках лист Надії Литвинов в справі підкупу Брусілова. Ся жеищина перебуває в готели Ребіна в Петрограді. Старайтесь за всяку ціну дістати той лист в свої руки, бо се страшно компромітуючий документ. Професора Мілюкова треба спрятати. За сю прислугу виплатить ся десять тисяч рублів. Можете наняти І. або Б. Оба они потребують гроший.

"Скажіть Анні (Анна Вирубова, перша дама цариці, вірна собака Распутіна) щоби переказала цариці приняти женщину імя Байсмен, она буде просити авдієнції в полудне, 30 августа. Она має устно переказати щось від кайзера. Вам треба познакомити ся з княжною Зіною Клозвною з Воронього. Она має знакомство серед мілітарних властей і зї услуга Вам придасть ся.

"2. — (шпіон, якого імя годі відшукати) поробив заходи, щоби на 29. августа о 11.30. год. устроїти експльозію в фабриці амуніцій в Крестовску. Електричний дріт пущений через ріку Неву і все готове.

"Поздоровленэ від всіх трох нас. — Н.

Такі письма діставав з Берліна "святній отець" цариці, катажко Распутін. Відповідь Распутіна на повисше пнсьмо го вори: ь про чорну душу розбишаки:

"Пнсьмо і гроші одержав. С. вже робить. Вже поінформував эї Величство. Все приготоване до жинва. Чнм більше катастрофів і втратн житя люднй, тнм красше вражінэ для вас. С. (Штірмер, преміэр), вже внслав чотирнста скрайннх революціонерів до роботи з грішми і інформаціямн. Завважав всі ваші точкн. Мартос іде з снм до Гелсінгфор і там зажде на дальші ваші прнпорученя.

"Не дістав ніяких вістий за Англійця К. Прошу прислати. Найліпше арештувати буцім за шпіонажу. Эслн так, то при шліть підробіть які документа для оскарженя. — Гр." (Григорій Распутін.)

Номер 70. з котрнм Распутін переписував ся, се "Гф. Есхенбург фон Штутбарт" якого дійсне імя э Штайнгаф, начальник головної цісарскої шпіонської кватирн в Берліні. Сей Штайнгаф чотири рази їзднв до Петрограду до Распутіна ще перед августом 1914. року.

Згаданой повнше днни зголоснлась до царнці дама Елена Байсман. Авдіэнцію прнзначено на другий день. Цар від іхав на боэвий фронт. Присутним був лиш Распутін. Згадана дама подала царици власноручннй лнст від кайзера, а другнй лнст Распутіновн. Лнст той найдено між нньшнмн документа ми. Э се власноручне письмо кайзера џ німецькій мові:

"Рішучо прнватне і довірочне.

Головна кватира в Франції,
Монтмодн, августа 10. 1916.

"Про Ваші світлі прислугн говорив мені "Гер" Штайнгаф. Гратулюю Вам, щасливий, що знаю, що цариця Александра маэ у Вас так доброго і розумного дорадннка. Ви зробили богато, але ще э богато до діла для Вас.

"Ваші приятелі нехай старають ся, щоби все був брак амуніції, нехай все дають знати до Берліна про всякі замовленя амуніції і вибухових матеріялів з Англії так, щоби ми могли

завчасу наглядати за посилкою при фінляндських портах і нищити. Припоручаєсь катастрофи залізничі, та по фабриках амуніції. Штайнгавф посилає Вам шістьох агентів спосібних до таких підприємств. Ваші приятелі нехай дадуть їм урядові схоронні папери і нагоду до їх роботи.

"Я піддав деякі гадки Еї Величеству, які она обговорить з Вами. Найнебезпечнішим Вашим ворогом є тепер князь Юрій Львов, який має багато сторонників. Колиб змогли покласти кінець єго діланю, то позбулиб ся небезпеки. Для Вас се можливо. Поговорить з Еї Величеством. Э се мою цісарською волею, щоби уложену між нами для Вас плату подвоєно від сьогоднішної дати.

Поздоровленя.

"Вільгельм Р. і І.

В такий огидний спосіб зраджувала російська цариця і Распутін цілу Росію. Про кожний атак російської армії знали Німці наперед, а в наслідок того гинули тисячі найкрасших жовнів Росії.

Через два місяці потім руйнували Росію всякі катастрофи. Чотири експлозії вибухли одна по другій: дві в Петрограді, одна в Москві, а одна в Костровна. А майже що другий день мусіла бути залізна катастрофа і то звичайно потягів, котрими транспортовано військо на бозвий фронт.

Ті мимо всіх сих перепон, генерал Брусілов доконував великих подій над Припетом і в Румунії. Десь в половині августа сей генерал забрав від Німців 7.757 офіцерів, 350.000 жовнів і 405 тяжких армат. Така робота розумієсь не подобалась кайзерови. І тоді дістає Распутін лист з Берліна такого змісту:

"Ф. Г. 2.734 — 22.

"Меморандум від, ч. 70. Август 29. 1916.

"Рішучо жідая ся, щоби унеможливити офензиву над Припетом, а зробити так, щоб центральні держави мали там побіду, так як обіцялись в повідомленнях з 1. липня. Ви не додержуєте слова! Що з вами? С. (Штірмер, премієр) своїм

промовами підбавдьорюэ Росіян. Зі своїми тріумфуючими телеграмами до Асквіта (англійського премієра) він мусить дати собі спокій. Сим він лиш додає духа союзникам. Такий поступ вперед мусить бути стриманий. Дальше, фабрики амуніції в Вологда і Болобоэ ще не знищені, а ми сего жадали. Ми знаємо, що К. (годинникар Карцов, який висадив у воздух фабрику в Выборг, причім згинуло 400 людей) і пані Р. (Раєвска, котрої батько був за часів Протопопова міністром внутрішних справ) обоэ арештовані і розстріляні. Пóки що розуміємо, що ви поінформували поліцію про сих двоє людей тому, то они любились і булиб зрадили нас.

Тайні припорученя: Миколі Мазарови припоручить знищенє фабрики в Вологда і Болобоэ, а пані Фляйшер нехай по може ему — обоэ дістануть по шість тисяч рублів за прислугу.

"Позаяк доси ви ще нічого не зробили щоби здержати офензиву над Припетом, то жадаємо, щоби генерала Брусіло ва усунути в такий самий спосіб, якого уживалось в других ворожих державах. Пішлїть довірного післанця до доктора Клонэва в Казані, а він дасть "пігулку." Він будє знав. Те що в пігулці кинути до якогобудь напитку — оно ділає відразу. Клонэв Німець і ему можна зовсім звіритись. Брусілов має слугу — жовніра Івана Савича, а він має приятеля Бориса Колтчака, жовніра з 117 регіменту інфантерії в Мінську. Колтчак був в нашій службі через пять років, эго треба взяти до сего діла і помочи ему, щоби відвідав Савича в головній квартирі. Там він може кинути "лік" в страву, або напиток. Як виконає се припорученє, то виплатїть ему секретно двацять і пять тисяч рублів. Савич любить сестру Колтчака, а се Колтчакови по може богато. Стеречнсь треба Марії Устряялов, бо она заздросить сестрі Колтчака.

"Генерала Корнілова можна спрятати ручним гранатом, який ніби нехотячи упав з рук жовнірови. Так як зроблено генералови Жуковскому в Пултдску минувшого марта. Сю роботу добре би повірити Павлови Крижницкому, жовнірови з 17. полку гранадирів. Він спритний їздець і доносить розкази до головної квартири. За сей вчинок можете виплатити тайно до

вісімнадцять тисяч рубрів.

"Дальше, прислуйте конечно царя, щоби сейчас казав увільнити Полеіова, Левицкого і паню Еріх, яких арештовано в Витебску. Эсли найдено які папері коло них, то нехій ім звернуть. Документи сховані певно або в Очотнім Банку, Гевске, або в Лампе. Дістаньте їх, бо в них є річи, які оскаржилиб С. (Штірмера) і В. (Аину Вірубову.) Слідство зглядом сих осіб треба сейчас застановити, а тих, що її арештували усунути з урядів. За се дістине особну надгороду." — С. - 70."

Діставши сі припорученя, Распутін взяв ся сейчас до діла. Другої днини він був у царя і казав, що мав в ночі "відізнє", що в Витебску нежичливий говернор фалшиво оскаржив і арештував троє люднй щирнх патріотів Полеіова, Левицкого і паню Еріх. Всі троє увільнив цар телєграфічно, а говернора нагнав з уряду.

В кілька днів пізнійше їхав генерал Брусілов до Петрограду на конференцію з міністром війни. В тім самім потягу їхав і жовіір Калтчак. На нещастє каву з отруєю випив не Брусілов, а майор Добровольский, який і помер загадочно смертю чотири дні пізнійше.

В десять днів скоїлось нещастє і Корніловн. Жовіір, який не мав ніякої причини бутн блнзько генерала, буцім припадково пустив з рук гранат, який на місци убив коня, але Корнілов остав живий, зранений лиш над лівним оком. Кождий вірив, що то припадок.

За сим дістав Распутін замітне пнсьмо з Берліна:

"Меморандум 26874. 327.

"Ч. 70 посилає до вас сестру Молфету, норсу італійского Червоного Хреста. Эї номер буде 168. З Берліна вніжджає на 3. с. м. і поїде через Готенбург. Просимо поінформувати П. (Протопопова) і зажалати, щоби дав їй охоронні листи і потрібні пашпорта. Она буде перебувати в домі Б. (Буков, ко жухар на Верейская, німецкий агент).

Эї задачою буде ознакомитись з молодим адвокатом Александром Кереньским. Се собі ще звичайний чоловік, але ми віримо, що в будуччній він може мати великий вплив і шкодити нам. Пані 168 буде підкуплювати эго, а відтак наробить

зму з того скандалів і попсиу зму карієру в очах публики. Можливо, що треба буде зго зовсім усунути, та се лишазмо вашо му рішеню. Ном. 168. маз з собою срецтва і буде робити що скажете.

"Тайні припорученя: Пробуйте переконати Зго Величество, що М. І. Терещенко (тодішний міністер заграничних справ) небезпечний і мусить бути арештований. Коли зроблять трус в зго хаті в Києві, то найдуть компромітуючі документа, які підкинув С. (їїмецкий шпіон Шумахер). Терещенко хоче виявити вчиики С. (Штірмера) отже треба зму сейчас перешкодити арештом.

"Сей другий лист передайте царици і скажіть, що все, що она жадала в попередім письмі, сповнить ся.

"Скажіть С. і П. (Штірмерови і Протопопови) що брак поживи в Росії треба завдячувати нездариости Бірілева. Нехай здеградують зго а настановлять другого, який поведе так, що би завести голод. Коли би поширити пошесіу хоробу в Москві, Казані, Харкові, Одесі і других містах, рівночасно з голодом, то се помоглоб богато Німеччині. Ми вже думали над сим і рішили поширити холєру. Але подумайте як ви і давайте знати, а все решту полагодить ся. Петроград треба охоронити від слабости, бо там царська родина і ви всі.

"Післаєць позістане в Петрограді через чотири дні і зажде на вашу відповідь. Гіндеибург домагаєсь, щоби взяти частину армії зі всхідного фронту на західний. Ви мусите зарядити голод і помір в державі, защо дістанете спеціальну нагороду так, як за погром під Варшавою."

В тиждець по сім, відбула ся тайна нарада в домі Распутіна. Присутними були: Штірмер, Протопов, єпископ Стряпчев, Махуїлов деректор тайної поліції за часів Штірмера, і дама Малфета, що щойно прибула з Берліна. На нараді порішено, що Керенського, молодого адвоката треба убити, бо він знає богато за їх шпіонажу і може легко відкрити їх роботу. Припоручено дамі Малфета, щоби наняла до сего убійства Варшавського жидка Левіньського, який готов за гроші убити когоб то не було.

Саме в три тижні Кереньский мало не пожив смертю. Вертаючи пізно додому, переходив він коло шпиталю Александра. Тут вистрілив до нього жидок Левинський три стріли, але

Кереньский, бувший прем'єр Росії.

на щастя всі три рази хибив.

Важнішою справою для зрадників були другі припору ченя з Берліна, головню голод і холера. Бажали они сего нещастя тому, щоби тими нещастями присилувати Росію підписати

сепаратний мир з Німеччиною. Они відписали до Берліна і ді стали таку відповідь:

"Ч. 70. Предложив ваші поради і всі прийнято. Він послаз вам Карла Енке, котрого число буде 229, бактеріольога з Франкфурт. Він поїде кораблем через Малмо. Тим самим кораблем прийде посилка овочів для фірми Яковлєв і Ко. в Москві, сто двайцять і шість бочок канадійських яблук і девядьсять кошів жовтих бананів. Сі овочі вишлесь до Казену, Харкова, Одеси і по других містах. Постарайтесь, щоби П. (Протопопов) зарядив скоро доставу посилки.

"Ч. 229 має всі інструкції для Яковлева. Овочів не треба розпечатувати, або їсти, бо они страшно небезпечні.

"Холєра повинна вибухнути в три тижні. Ми сподіємось що П. (Протопопов) подбає, щоби доставлено овочі на час. Овочі роздати між запомогові товариства, а ті роздадуть бідному народови.

"Проти генерала Острофадского, генерального інспектора кінноти треба зладити оскарженє" не за зраду. Післанець дасть вам документа (підроблені) які доказують, що він продував державні тайні Австрії. Він небезпечний нам.

"Ч. 229 буде особисто доносити вам про переговори з Румунією, а також про иищенє вознних матеріалів які приходять з Англії до Росії.

"Ч. 70. доносить нам, що фабрику иїтро-гліцерини в Виборг вже знищено цілковито причім погинули майже всі робітники тої фабрики. Прошу заплатити Е. (хеміст на імя Павло Ек) обіцяну суму гроший.

Такі самі овочі наповнені мікробами холєри иайдено в німецькім конзуляті в Букарешті. Лист від Карла Енке до Распутіна каже, що овочі доручено до Яковлева і вже розсилаєсь до різних товариств і люди розбирають з подякою. Дещо післано до Богородичного монастира в Казан, а дещо також до Тов. Св. Георгія в Києві.

Три тижні минуло, але холєра не вибухла. Распутін видно писав до Енкого яка причина, що овочі не ділають, бо той відписує ось як:

"Овочі через спізнену доставу стали зовсім невідповід-

ними для вжитку. Велика се шкода зваживши всі труди тих, що ті овочі подарували."

А мимо того санітарні власти занотували кілька випадків холєри в декотрих містах. Але Провідінэ Боже спасло Росію сим разом.

Рівночасно була ще одна для Німеччини важна справа. Румунія не виступала до війни, бо ще не була приготована, а певне, що она стане по стороні Росії. А в Румунії э хлїб, э нафта, олива і другі дуже потрібні річи для Німеччини. Треба отже було підступу і Берлін оплянував. Распутін дістаэ ось таке письмо:

Меморандум 27546. 112.

"В Добруджу доходять справи до кризи. Натисніть на С. (Штірмера, премієра) щоби переконав царя, а ви про те саме поговорите з царицею, що треба конче присилувати Румунію, щоби станула до війни проти нас. Она не може бути довше неутральною. С. нехай так уложить депешу, щоби се виглядало як ультіматум від нас. Як не хоче станути по стороні Росії, то нехай іде проти неї."

Распутін допильнував справи. В три дні пізнійше Румунія, неприготована, виповіла Австро-Угорщині війну. На се Німці були приготовані, а Распутін зі Штірмером, Протоповим і декотрими генералами армії помагали. Генерал Мекензен натиснув на всхідній лінії. Обіцяна поміч з Росії не приходила, Румуни лишились самі і то з нічим напроти німецької сили і Румуни цофались а Німці забрали величезні засоби збіжа, нафти, оливи, та здобули собі комору тих засобів на будуче.

Те все робила чорна російська рука на те, щоби упадком Румунії, невдачами російської армії, нещастями внутр Росії щоби тим всім присилувати царя Миколу, аби підписав мир з Німеччиною. В тім они бачили спасенэ Романових і цілої Росії. Німеччина знов мала шей друге на ціли, а іменно, ужити всего східного фронту проти заходу і бити Англію. І коли почала Румунія підупадати, шпіонська зграя зі Штірмером і Распутіном на чолі причипились царя, щоб підписав з Німеччиною сепаратий мир. І був би неоглядний Микола вже підписав, якби се оден чоловік, оден лиш сивоволосий старий козак

депутат Думи — Мілюков.

В місяцю жовтня 1916 року робота кліки шпівнів була вже на стільки явною всім, що патріоти Росії мусіли завязати тайні групи для висліджуваня шпівнажі. Між иньшими архикнязь Никола, Сербій і генерал Вернанде взяли ся слідити зраду генерала Сухомлінова. Назбиравши доволі доказів і документів повисші три російські патріоти подали цілу справу Сухомлінова до преси, за чим розумієсь мав слідувати судовий процес. А було се в інтересі Распутіна не допустити до процесу, бо там викрились би і другі шкандали. Цариця перебувала тоді в Лівадії. Довідавшись про клопіт Сухомлінова, цариця сейчас висилає до царя ось таку телєграму:

"В інтересі нас всіх прошу застановити сейчас нікчемні закиди, які зроблено тепер проти Сухомлінова. Эсли слідство піде дальше, то Борис (Штірмер) обіцяєсь сейчас зрезигнувати. Эсли не затреть ся справи сейчас, то наше становище в небезпеці."

На се відповів цар:

"Я зарядив все що потрібне, щоби оскаржень більше не повторялось."

Оскарження однак повторено на судовій розправі 28 серпня 1917. р.

Распутін і эго шайка продумала ще одно средство, а іменно ширили поміж пролетаріятотом всякі фалшиві вісти і тим підбурювали нарід до розрухів. А в Росії не треба богато до розруху. А се подало знова доказів і сьвідків хто ті вісти сїє.

Нараз має збурати ся Дума і цариця довідуєсь, що Мілюков, член Думи має повну вязку документів і хоче опрокинути і виявити перед Думою цілу підлу роботу Распутіна. Зрозуміла цариця сю небезпеку, бо сейчас таки олівцем написала до Распутіна:

"Сьвятій Отче, — Анна (Вирубова) щойно сказала мені про замір Мілюкова в часі нарад Думи. Цар мусить відмовити засіданю Думи. Я вже телєграфувала до него. А коли ні, то э нагорода десять тисяч рублів, які можна обіцяти І. або В. щоби эго згладили зі сьвіта. Я охочо дам сто тисяч рублів, щоби замкнути эму уста на віки. Се мусить бути зроблене. Перека-

жить се П. (Протокопови.) Не відкладайте ані на одну хвилину. Всього залежить від Мілюкова. Коли він виявить те, що знає, то все наше пропало. Цілую руки. Я і Ольга просимо благословеня. — А."

Дивним чудом цар Микола відмовив ся послухати шайки і відписав царици, що відложити засіданє Думи він уважає неможливим.

Лишалось лиш одно — замордувати Мілюкова. І певно, що працювали шпіони невпинно, коли самий міністер Протопопов пише до Распутіна:

"Дорогий Друже Григорію, — Що стало ся що ваші пляни не вдають ся і Мілюков ще доси робить дальше свою роботу? Нині о 2 годині збираєсь Дума. Чи не можете якось так зробити, щоби эго там не було? Не годні зробити якого чуда? Скоропадський (добре знаний німецький шпіон) зрадив нас і пердав Мілюкови в руки найгірше небезпечні для нас документа. Ми хотіли арештувати эго вчера, та він висмикнуєсь нам. Робіть скоро, бо се в вашім інтересі. Як Мілюков прийде на засіданє Думи, то все пропало. Вам щирій Д. А П."

Заговор убити Мілюкова не вдав ся. Цариця знала про се. Она сиділа при телефоні і що десять минут діставала справозданє що говорить ся в Думі.

О 2, годині зібралась Дума. М. Родзянко, предсідатель Думи отворив засіданє. Амбасадори всіх союзних держав сиділи на своїх почестних місцях. Перший говорив репрезентант польского клубу М. Гарусявич. Звісно говорив про справу Польщі.

Вкінци встав старець Мілюков. Настала тишина. Він роказав про всі заходи, щоби убити эго, а відтак з натиском за явив що се заходи царського сьвятця Распутіна, який рядить Росією так, щоби завести эї до руїни. Відтак пятнуючи Бориса Штірмера як "зрадник Юда" він підніс в руку вязку документів до гори і драматично заявив: "Я маю тут, Панове, документи Юди. Сьвідоцтво змних цифрів — число шеклів, срібняки, платня за зраду!"

Дума заніміла! Коли Мілюков скінчив свою мову настала хвилева мовчанка. Тоді встає приятель Мілюкова, М. Пури

Шкевич і просить предсідателя, щоби дозволив ему сказати лару слів в німецькій мові. Все що він сказав було: Гофмайстер Штірмер! Сей сарказм так припав кождому, що ціла Дума на городила Мілюкова живими оплесками. Мову Мілюкова не допущено до преси, але она зробила свою роботу.

ТРАГЕДІЯ СМЕРТИ.

Грудня 15-го запрошено Распутіна на вечеру до чудової палати князя Юссупова. Сі, що запрошували, знали, що Распутін піде лиш там, де в товаристві будуть гарні жінчини. Проте сказано ему, що якась молода жінчина, котра бажає поки що затримати своє імя в тайні, хоче бачитись з ним. Самий князь Юссупов привитає гостя, бо і на вечері не буде ніхто більше лиш він і та жінчина.

В дійсности в горішній кімнаті палати зібрались: князь Юссупов, архикнязь Дмитрій (котрого цариця уважала убійником Распутіна), депутат правиці Пуришкевич, Павло Степанов, славна російська танцерка С. і норса, котра відтак виїхала до Лондону. Ся власне подає се оповіданє про смерть Распутіна, задержуючи поки що своє імя в тайні тому, що бажає по війні вернути назад в Росію.

Вибіла одинадцята година. Се був драматичний вечер. Всі ожидали Распутіна, а він не приходив.

Князь пішов до телефону і зателефонував до хати Распутіна.

Відповідь була, що "отець" пішов до когось на вечеру ще з вечера.

Чи він прийде? Чи дасть ся зловити в лапку таку рішучу і так осторожно прилагоджену?

Мінути ставали годинами для малого товариства. Почали навіть сумніватись, чи не остеріг хто старого розбишаку, бо шпівнів мав він скрізь.

Двадцять минут по одинадцятій надіхав автомобіль. Князь Юссупов привитав гостя в дверях. Распутін скинув з себе дороге соблоове футро. На нїм шовкова попівска реверенда, на шиї перевішений золотий хрест прикрашений дорогими жемчугами. Скинувши кальози з чобіт почав Распутін розглядатись по палаті.

"Не турбуйтеся, "отче" — сказав князь "ми самі, лиш мій приятель, господин Степанов є з нами. Але він наш — з усьмішкою додав князь.

Відтак впровадив він гостя до чудової ідальні, де Распутін стрінув ся, та познакомив ся з Павлом Степановим.

На столі стояли дві фляшки вина. Одна спрепарована з так сильною отруєю, що годину перед тим пес згинув в кілька хвилин.

Представивши Степанова Распутінови, казав князь:

"Наша дама ще не прийшла. Я буду ждати на неї при дверях, аби не турбувати моїх льокаїв.

Распутін лишив ся з Степановим, який весело проходжував ся по ідальні. Почали они розмову про спиритуалізм. Степанов здавалось дуже інтересував ся тим. Коли Распутін завважав гарний образ на стіні і почав ему приглядатись, Степанов наляв дві чарки вина.

Оба они підойняли пугарики і випили. В срібній вазі були сухарі. Распутін закусив.

Але на здивованє Степанова сильна отруя не ділала. Чи брудний монах справді був під охороною якої висшої сили? Степанов був певний, що Распутін сейчас попаде в агонію. А то противно, Распутін сидів собі преспокійно, та почав допитувати ся про жінчину з якою він мав стрітити ся.

Нараз Распутін трохи поблід, та сказав: "Цікаво! Я чую ся щось недобре!"

Він встав знов, перейшов здовж кімнатою і здержав ся перед хрестом, гарно прикрашеним дорогими жемчугами.

Степанов встав також і підступаючи за Распутіном дивував ся, що той каналія випив таку сильну трутину і ще годен заінтересуватись будь чим і говорити якби нічого не зайшло.

Князь Юсупов і прочі ожидали в горішній кімнаті, що ось-ось Степанов дасть знати, що Распутін вже не жиє. Кожде здержувало в собі віддих. Перед нами лиш одно питанє, що дієсь на долині? А надслухуючи они все ще чули, що оба муштини розмовляють.

"Ах! Той біль проминув!" — завважав Распутін.

Проминув! Не вжеж трутина не чіпаєсь того дивного чоловіка? — питав ся кождий самого себе. В дійсности оно сталось інакше. Распутін пив доволі ще дома і лиш покушав затроєного вина, а решту виляв до порцеляни в якій стояв вазон з цвіткою.

Коли Распутін взяв в руки хрест, щоби ему близше приглянутись, Степанов поступив ся за ним, виймив свій револьвер, приклав до раменн Распутіна і нараз — вистрілив!

Всі, що ждали в горішній кімнаті, вбїгли на балькон над сходамн. Саме тоді вийшов Степанов з ідальної і ідучи сходами на гору, покликнував:

"Святець мертвий нарешті! Росія свобідна від сего лайдака!"

Прочі почали й собі радісно окликувати свободу Росії, подїляючись надїєю на краший лад в державі, коли на їх велинке здивованє отвирають ся двері з ідальної і з відти владзнь Распутін з обкровавленимн руками, стогнучи і кленучн, та прямує до головних дверей, щоби втечи від заговорщиків на житє.

Справа з отруєю не повелась і куля Бравнінга лиш ранила єго. Распутін носив під шматєм сорочку зі сталевої тканни, яку царнца спеціяльно спровадила з Німеччини одну для царя Миколи, а другу для Распутіна.

За се однак не знав ніхто з заговорщиків. Тим і дивувались онн, чн справді той бішений монах надїлений якоюсь надприродною силою?

"Ви пробували убити мене! — закричав Распутін простерши до гори свої стиснені закровавлені кулаки. "Але я ще жию — жию! — і Бог поможе мені пімститись!"

Приклавши відтак руки на рану звідкн текла кров, Распутін зареготав ся дивним дівольским сьміхом. А сей реготдорешти убив яку небудь сьмілнвість у заговорщиків — все заніміло і остовпіло, на балконі.

Лиш оден між ними муцнна не стратив притомности. Той Степанов, як держав свій револьвер ще в руках, так і скочнв сейчас долів сходамн, заступив Распутіновн дорогу і всі кулі які були в револьверу вистріляв Распутіновн в голову.

На кінець шпiон i зрадник був мертвий!

В десять мiнут пiзнiйше заїхав перед палату князя кри-
тий автомобiль, яким шоферував жовнiр в мундурi Иван Ф. —
В автомобiли сидiв вже доктор Станислав Л. — До сих двох
прилучив ся також Степанов. Тiло Распутiна вже було в авто-
мобiли.

Попрацавши князя Юссупова i тих, що разом з ним бу-
ли свiдками так страшної i дивної сцени, три мушчини вiдiхали
автомобилем в сторону Петровського мосту.

Було темно i падав густий снiг. На мостi не було нiкого.
Доктор жовнiр i чоловiк, що тої ночі вiдрубував вiсiм голов ди-
вного осьмиголової потвори, яка годувалась кровiю тисячiв
росiйських французських, i англiйських жовнiрiв — три они взя-
ли тiло Распутiна i вiднесли на мiст мiж другим, а третим фiля-
ром. В тiм мiсцi вирубано на рiцi лiд i заговорщики знали,
що там є широка полонка.

На шii Распутiна ще деландав ся золотий хрест. Пiдне-
сли тiло до гори, щоб вкинути в рiку, аж тут лихо! — мер-
лець хопив ся рукою за ремiнь жовнiра!

"Чи се проклiн на мене?" — ледви прошептав Иван.

"Проклiн, чи не проклiн, але вiн має пiти!" — закричав
сердито Степанов i всi три перекинули трупа через поруче мо-
ста.

Голосно сплюснула вода на рiцi. Але знов все втихло i
трох мушчин всiли до автомобiля i вiдiхали.

Шiсть днiв кружляли по Петроградi всякi поголоски,
що щось важного сталось. Штiмер, Протопопов i цiла банда
кайзерових шпiонiв ходили як приголомшенi не знаючи що
дальше буде. Тайна полiцiя на приказ царя вганяла, та перешу-
кувала, бо десь "святий отець" пропав!

Цар Микола був на боєвiм фронтi. Грудня 31. телегра-
фувала до него цариця:

"Розкажи Максимовичу арештувати Дмитра (архикня-
зя) в твоiм iмени. Димитрiй хотiв говорити зi мною вчера, я
вiдмовилась. Тiла ще не найдено. — Александра.

Микола вiдповiв, що робить все що треба, та що вже
присудив архикнязя Миколу (Николаевича) на вигнанє у зго-
добра.

Зараз другої днини посилає зажурена цариця знова коротеньку телеграму до царя:

"Дякую за телеграму. Тіло найдено в ріці."

Ніхто не знав, що сталося з Распутіном, але тайна поліція, якої за царату бувало доволі, знайшли далеко за містом покровавлений автомобіль, який як вірили належав до архикнязя. А в додатку найдено також оден кальош, також обкровавлений, який мав на лежати до Распутіна. По сих річах здогадувались, що Распутіна замордовано. А вже річ ясна, що тіло опинилось певно в ріці. Звідси почались пошукування в воді. Лід на Неві був грубий. Але в Петрограді з по ріці багато полонок, де перуть шматє. Тими полонками спускались у воду иурці і шукали, але не иайшли. Труп сплив таки в тій полонці де рубано лід і звідтам видобули мертвого Распутіна.

Сама цариця ходила дивитись на него і через пів години клячила перед ним, а відтак дала припорученє, щоби тіло поховати в Царськім Селі. Сей похорон відбув ся зовсім приватно, тихо і то в иочи.

Цар вернув сейчас домів. Всі стерели, щоби щонебудь не появилось в часописях. Всяка згадка була заказана. Говорилось про загадочний морд, але хто, де, кого, сего не вільно було говорити, а тим більше писати в часописи. Згодом проголошено, що Распутін помер, але якою смертію-ніхто не казав.

От так закінчив своє житє павук, що обмотав був Росію темною силою кайзерової шпіонажі в Росії і гнув ту державу до упадку, до заглади. Богато потерпіла Росія через него! Ти сячі зї синів лягло передвчасно завдяки зрадї Распутіна.

Але причувала і цариця близкість правосуду. Коли дали їй знати, що Распутін убитий, она скричала:

"Убитий! Коли сьвятий отець мертвий, то о горе, дїм Ромаиових також загиє!"

Сї слова скоро справились, бо до трох місяців цар підписав зреченє ся престола і цар і цариця і цілий ряд арештованих иїмецьких шпіонів були вже в руках російського революційного иарода, який бажав відродитись, освободитись і жити, як живуть другі свобідні народи.

ПОСЛІДНІ ХВИЛІ РОСІЯСЬКОГО ЦАРЯ І СМЕРТЬ.

Російський піп описує засуд і виконанє вироку смерти на бувшій російській царю Николаю II.

Поизший опис о. Иоана з Успеиської Катедри в Москві який був наочним сьвідком послідних хвиль Николи Ромаиова, а до сего часу одиноким описом про сю незвичайну подію. Двацять літ тому назад він брав участь в коронованю Никола на рос. цара. В липии 1918 р. він був одиноким попом з не большевицького табору, якому дозволено уділити послідних релігійних потіх скиненому монархови. Сей привілей завдячує особистій приязии з одним большевицьким проводиром. О. Иоан описуючи сю трагедію говорить таке:

"Дня 3-го липия, 1918 р. о 1. години по півночи товариш Василій Сидоров, головний шериф большевицької Червоної Гвардії ввійшов до темної кімнати экс-царя Николи в малім провінціоальнім місточку Віятка і сказав в погірдливім тоні: "Паие Николаю Александровичу Ромаиов, ви а завізваі ставитись перед суд".

Потомок Петра Великого (рос. цара), який був паиом житя і смерти більш 200 міліонів людей, був тепер гірше трактований ніж найбільшійший мужик.

Ексцар, який від часу відділення його від родини став незвичайно нервовим, зірвав ся на ноги, споглянув з перестрахом на шерифа і вибелкотів захриплим голосом:

"На ваші розкази і на Божу волю."

ПОСТАРІВ СЯ О 20 ЛІТ.

Бувши володільцем всієї Росії виглядав дико і блідий.
Від часу абдикації постарів ся о 20 літ.

Суд над рос. царем.

Коли з великим трудом убрав ся, ослаб на хвилинку і сів на ліжку. По кількох мінутах підніс ся з ліжка, а шериф дав розказ сторожі закувати його і так закованого доставити його до суду.

Я був наочним сьвідком всего, що стало ся в послідних страшних днях нашого нещасного монарха. Від часу його віїзду з Тобольська менї дозволено стало доглядати його і давати духовиу потїху, завдяки впливови одного з большевицьких міністрів, який задержав ще трохи пошани для релїгїї.

Судова саля була уладжена в міськїм ратуши. При входї цара зі сторожию саля вже була заповиена червоногвардійцями і большевицькими провідниками. В місци де передше висїв образ царя Николи тепер видїїв революційний прапор, на котрїм були виписанї слова: "Пролетарї всїх країв єднайте ся"

Большевицький трибунал, який складав ся з 7-ох членів, сидїв солємно поза довгим столом, а перед ними стояло засвїчених сїм свїчок. Члени трибуналу були менше бїльше визначїи большевицькї провідники, сеї провінцїї. Один з них, товстий, се гандляр будівляним деревом, політик і публіцист сего міста; другий судія, се увільнений робїтник з большевицької фабрики, третий знов шенкар і так дальше.

Предсїдателем трибуналу був Кирило, бувшии стаєиний хлопєць на царськїм дворї, якого засуджено на Сибїр полїцїєю царської палати, за се, що образив Распутїна, котрого він взяв за волоцюгу в царськїм парку.

"Пане Николо Александровичу Романов, ви находитесь під закидом змови повалєня вільного правительства народу Росїї, яке тепер є при власти і під закидом змаганя завести правлїнє терору, як давнїйше" — зачав говорити предсїдатель поволи і з натиском.

"Що маєте на відповїдь супроти такого серїозного оскарженя?" запитав товстий гандляр деревом в ломанїй росїйщинї, затираючи руки з вдоволеня.

Екс-цар поглянув на судїїв, а відтак на червоногвардійцїв, які заповняли темну салю. Він виглядав ошоломлений; неспосїбний сказати нї слова. Через мїниту панувала смертельна тишина в судовїй салї.

"Чому не говорите?" запитав шестий судія, бувшии сторож царського двірського маршалка.

"Оскарженє є брехнею. Я нїколи не робив змови проти народу мого краю, нїколи. Я жив завсїгдї, від часу моєї абди

кації, під вашою сторожою і-і" — сказав бувший цар, а слова замерли йому в горлі. Зворушенє взяло верх над ним.

Судії споглянули взаємно на себе значучо. Никола був очевидно дуже затрівожений і заголомшений способом в який його трактували. Він обернув ся як би хотів побачити чи є для нього де місце аби сісти.

"Чи хоче хто небудь з вас, товариші, виступити як адвокат Николи Романова?" — запитав товстий гандляр деревом.

ТОВПА ВЕРЕЩИТЬ.

Червоногвардійці загомоніли, а відтак дались чути голоси:

"Бувший автократ знає закон і може сам боронитись без адвоката."

"Браво" — закричали другі.

"Пане Романов, коли не маєте більше нічого до говореня, є непотрібним аби ми тратили час з вами. Ми маємо тільки рішити справу і видати вирок" — сказав предсідатель.

По короткім переговорюваню судіїв між собою вони встали і вийшли до другої салі, лишаючи вязня стоячого між чотирма червоногвардійцями з витягненими шаблями. Публика ставала крикливою. Давались чути голоси "Повісити тирана!" "Долів з буржуазним автократом!"

По кількох мінутах всі судії вернули на свої місця, а предсідатель гримнув в стіл пястуком, щоби люди втихомирлись заговорив:

"Пане Николо Александровичу Романов, трибунал народу провінції Вятка розважав дуже уважно над оскарженєм проти вас і знайшов його цілком доведеними фактами. На підставі сих фактів, він удовідняє вам державну зраду проти народу і змаганя контр-революції. Сей суд засуджує вас на смерть через розстріленє."

Екс цар, який пробував задержати самоконтролю аж до сеї хвилі, заточив ся і міг стояти на ногах тільки за помочию сторожі. А коли публика в салі витала і оплескувала засуд. су-

дії повставали зі своїх місць і кланялись на всі сторони, так начеб вони були героями і патріотами. В між часі цар відзискав контролю над собою і заговорив слабим голосом:

"Се є Божа воля. Але майте милосердіє над моєю жінкою і дітьми. Я умру неввинний злочину, о який мене оскаржують."

Він хотів говорити ще більше, однак гамір присутніх заглушив його дальші слова.

Майже мертвим винесла сторож бувшого автократа зі салі.

Його взяли на віз зі суду на місце езекуції, а за возом слідувало пять других возів, заповнених червоногвардійцями і судіями.

Мені позволено всісти на віз з Николою і я робив що міг аби підкріпити його відвагу, яка опускала його по так страшнім засуді.

Се було около 2 години з раня, коли вози пустились їхати, а по обох боках Николи сиділи червоногвардійці. Коло воза їхало на кони двох козаків. Лице царя було таке як утрупа.

Люди в місті спали і не мали понятя про послідний акт трагедії, який відбував ся під їх вікнами. Тишина була дивна і застрашаюча. Віз минув катедру, а цар перехрепів ся і пробувар усьміхнутись.

"Де везете мене?" — запитав він скриптим голосом сторожу.

Сторожі поглянули в бік й не відповіли нічого.

З великим трудом зняв осідлий дорогими камінями хрест зі шиї і подав його сторожови зі словами: "Дайте се моему синові". Поздоровіть мою діти і скажіть їм, що я стріну ся з ними в позагробовім житю!

Сторож удавав, що кашляє і виглядав неспокійним, однак мовчав. Споглянув на хрест, а відтак на товарища і не рішав ся взяти хреста з рук вязня.

"Я бачу шлюбний перстень на вашім пальці. Ви певно жонаті. Ви певно маєте родину. Чи сповните мою послідну просьбу?" — заговорив, вязень, добуваючи послідних сил.

"Да, може зроблю", пробурмотів сторож і взяв хрест. Сила вязня опустила і він стратив знова притомність.

Коні ставали змучені, бо се була тепла літна ніч. Партія звернула з головної дороги і задержалась на горбку, окруженим соснами. Сторожа отворила двері від карити і винесла вязня з середини. Легко пасмо ранішного сьвітла продиралось на далекім сході.

Кілька сот фітів від возів було видко в сумерку постаті червоногвардійців і судіїв з ліхтарнями в руках, а поза ними визирало риштованэ.

Грובה тишина володіла доокола. Очам вязня все прѣдставлялось страшним і він пробував порозуміти, що його тут ожидаэ.

"Що — мій Боже — що ви будете робити тут зі мною?" запитав екс цар, споглядаючи на руштованэ. Сторожа не відповіла нічого.

Оподалік була лавка, на котрій сїв обезсилений вязень. В тім місци виринула дискусія, чи мені, яко священникови повинно ся дозволити сповідати вязня в послідне. По 15 мінутах впертого опору дозволено мені виконати сей мій обовязок. Поблагословивши вязня хрестом, я відчитав молитви і за причащав його. Никола отворив очи і з тихим плачем промовив:

"Отче, нехай вас Бог благословить! Передайте моє благословенство моїй родині, моїй жінці. Що вони зроблять зі мною? О Боже!" застогнав і упав назад на лавку.

Сторожа піддержала його і дала йому води. Я приложив шклянку причащального вина до уст колишньому голові нашої церкви. Він випив і почув ся сильнішим. Споглядаючи благально на мене говорив уриваними словами:

"Моя родина — мій син — чи їм що не станесь? Бідний, бідний Саша — бідні — бідні діти! Який буде кінець?"

Слова завмерли йому в горлі.

Шериф дав знак сторожі брати вязня на риштованэ. Вязень ледви міг йти. Зі сторожами я помагав його піддержати.

Сьвята потіха релігії додала йому сили стати і зібрати думки. Я просив шерифа, щоби вязневи дозволено сказати

Його послідні слова. На знак судіїв сю просьбу уділено. Впивши шклянку вина, змішаного з водою, цар промовив дряжачим але чутким голосом:

"Бог нехай буде моїм сьвідком, я пробував робити — що найліпше — для мого краю — ціле моє житя — я був — вязнем — так як і тепер.

"Говори дальше мій сину!" — сказав я до нього додаючи йому відваги і тримаючи його через цілий час за руку.

"Мене — зраджували — дурили — ображували. — О, Господи! Чи я зазнав коли щастя — в моїм житю?"

Червоногвардійці і судії засміялись. Тут і там піднялись голоси: "А що про твою тиранію?" "Що про твою поліцію?" "Що про твій гнет і переслідуванє?" "Що про ті тисячі, вислані на Сибір?"

Екс цар не міг дальше продовжати своїх слів.

Я попросив шерифа, щоби мені позволено почути послідні слова вязня мені самому, без безнастанного перериваня. Судії дозволили на се пів годни. За сей час вязень шептав мені слова уриваними реченямн, які міг був сказати голосно. Я обіцяв переповісти його слова людям при найближшій нагоді.

"Я — боюсь за війну по війні. Страшне замішанє грозить сьвітовн. Борба звіра чоловіка протн ідеального чоловіка. Тільки релігія може спасти людство від знищеня. Росія є великим вульканом. Я бачу — поломінь знищеня і агонії, але також свнтає — нової цивілізації."

Вязень сказав про всі перепонн, які не допустили, щоби він зробив яке велике добро своїм підданнм. Вискаказ ся, що Росія може відродитись і стати могучою і сильною лише під мудрою монархістичною управою.

"Смерть Распутіна була великим ударом для мене. Його проста селянська натура була полекшою в фалшнвім дволичннм окруженю двора. Він був добрий, простий чоловік, який розумів душу Росії" — сказав мені цар.

Шериф дав знак, що виконаня вироку треба доконати. Я держав хрест перед очима цара.

"Майте милосердіє над моєю жінкою і дітьми! Боже помози Росії!" — були послідні слова нещасливого Николн.

Червоногвардійці заняли своє становище, перед в'язнем. Всі стояли з задержаним віддихом, так як би дивились на велику трагедію. Никола виглядав майже мертвим. Чотириох гвардійців взяло його і прив'язало до стовпа. На знак рукою шерфа вистрілило 20 карабінів і — Никола Романов завис на стовпі."

ПЕРЕДРУК ЗАСТЕРЕЖЕНИИ.

НАИБІЛЬША УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ В КАНАДІ.

Має на своїм складі всі книжки різного видання, грамофонні, плити до гри і всі музичні інструменти.

НАЙНОВІЙШІ ВИДАНЯ КНИЖОК

НАУКА ПРО УПРАВУ ЗЕМЛІ в Канаді і Стейтах після найновіших досвідів. Богато ілюстрована — — —	\$ 1.00
ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЕМ — — — — —	0.25
СТРАШНИЙ МОНАХ РАСПУТІН і упадок рос. царату, ілюстрована — — — — —	0.35
СТРАШНІ ТАЙНИ МОНАСТИРСКИХ МУРІВ друге поширене і ілюстроване видання — — — — —	0.75
УКРАЇНСЬКИЙ КУХАР — — — — —	1.00
З ЛАСКИ РОДИНИ в III. томах — — — — —	1.50
„ всі три томи оправлені — — — — —	1.75
ВЕТЕРИНАР, як лічити худобу — — — — —	0.60
ДОМАШНИЙ ЛІКАР, як лічити себе домашніми ліками — — — — —	0.75
БЛИСКАВИЦІ І ЖОВНІРСЬКІ ОПОВІДАННЯ. — — —	50
ІВАН ГУС — — — — —	1.50
ПАПА ЧИ ХРИСТОС — — — — —	0.60
КОБЗАР Т. ШЕВЧЕНКА — — — — —	2.00
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ — — — — —	0.40

КРІМ СИХ МАЄМО ВСІ ІНЬШІ.

Замовлення полагодуємо скоро.

Ukrainska Knyharnia

850 MAIN ST. WINNIPEG, MAN.

В Укр. Видавничій Спілці „ПРОСВІТА„

Можна дістати отсі найновіші книжки:

„ДОМАШНІЙ ЛІКАР“ або як лічити себе і дру
гих домашніми ліками без помочи лікаря
----- 0.75-цт.

„ВЕТЕРИНАР“ або як лічити і плекати худобу
і всю иньшу домашню скотину — 0.60-цт.

„УКР. АНГ. КУХАР“ або як варити і пачи по
тутейшому і старокраєвому — — — \$ 1.00

„З ЛАСКИ РОДИНИ“ (в трох томах). Кождий
том 50-цт. всі три в оправі — — — 1.75.

„НАУКА ПРО УПРАВУ ЗЕМЛІ“ або як орати і сія
ти після найновіших систем і т. д. В сій
книжці є подано все про фармарство. Бога
то ілюстрована — — — — — 1.00

„ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЕМ“ Чудове предста
вленє в 3-ох діях з життя козаків — 0.25-цт.

„СТРАШНІ ТАЙНИ“ ілюстрована і найінтере-
снійша книжка на укр. мові. — — 0.75-цт.

СТРАШНИЙ МОНАХ РАСПУТІН і упадок рос
царату. Ілюстрована — — — — — 0.35

За сними книжками питайте у всіх кингарнях в
Стейтах і Канаді.

ГОЛОВНИЙ СКЛАД СІХ КНИЖОК

„PROSVITA“

BOX 22. EDMONTON ALTA

